AUSTAVINDEN

Organ for Vidrek Grendelag

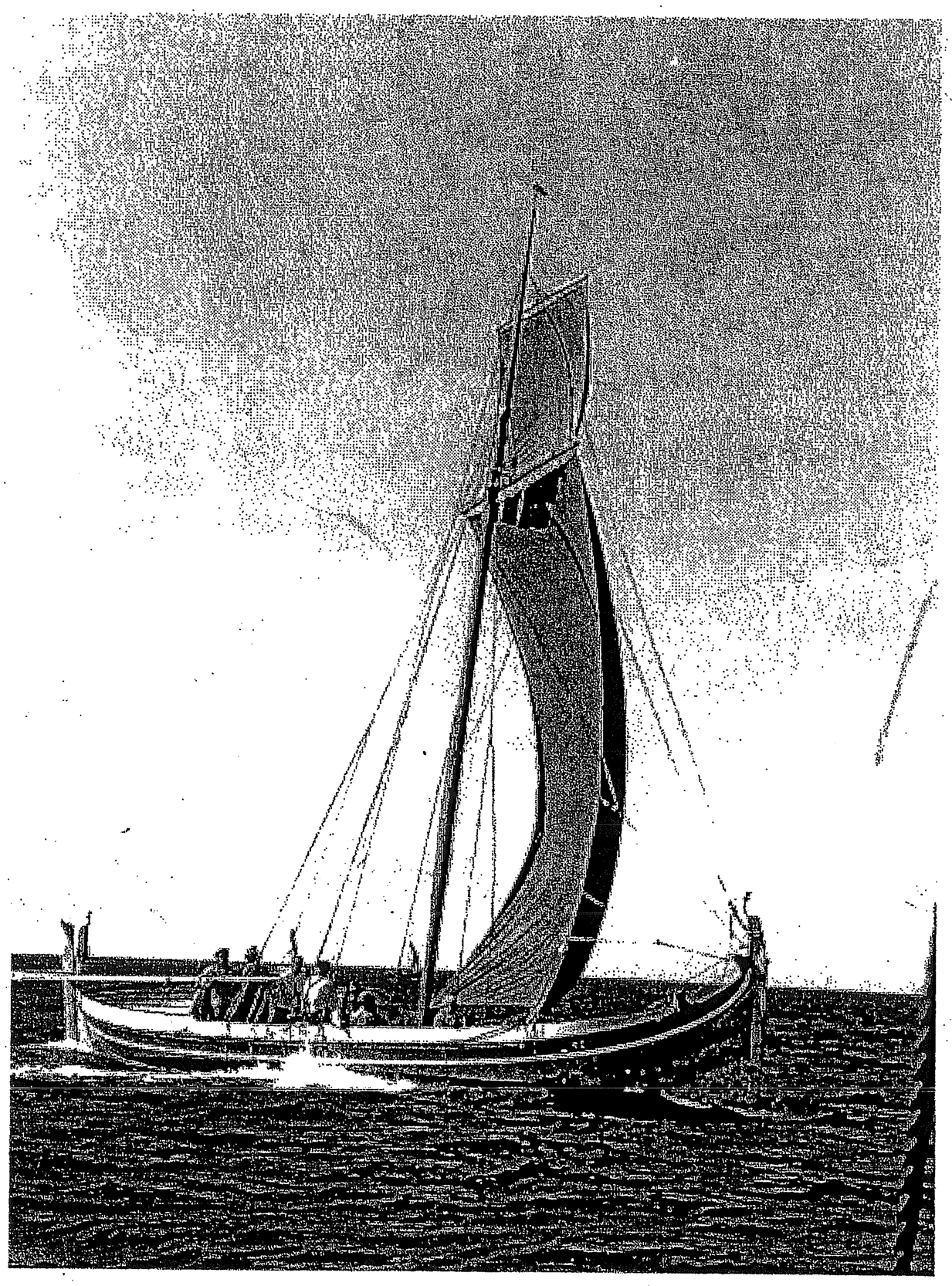

Julen 2000

Austavinden

Redaksjon:
Martin Indregard
tlf. 76 95 96 21
e-post: martini@online.no

Ingebjørg Eilertsen
tlf. 76 95 96 18

Toril Ranheim Hansen
tlf. 76 95 96 42

Torgunn Olsen
tlf. 76 95 96 40

Layout og redigering:
Lars Flønes Ravn
tlf. 76 94 86 44
e-post: larsravn@online.no

Utgiver:
Vidrek Grendelag

Pris: *kr. 20,00*
(+ evt. porto kr 10,00)

Medlemskap i grendelaget:
Voksne: kr 25,00
Barn u/ 18 år: kr 10,00

Austavinden på Internett:
http://austavinden.cjb.net/

Forside:
Hildringstimen

God jul og godt nyttår!

Det er en fullspekket avis med mye interessant stoff vi kan tilby våre trofaste lesere i år. Austavinden hadde jubileum i fjor, og på neste side tar Martin Indregard deg med på en reise 21 år tilbake i tid og følger Austavinden fra den spede begynnelse og til det produktet du holder i hånda nå.

Som vanlig gir vi deg en gjennomgang av det som har gått for seg på Virak det siste året, med bl.a. karneval, elgfest, barne- og ungdomsgruppe, julemesse, vaskedugnad, onsdagstrim, rallarfest og nyttårsfeiring.

Det siste året har vært preget av de pågående områdetiltakene. Rønnaug Indregard har skrevet en rapport fra prosjektstyringsgruppa, og du finner også saker om et par av delprosjektene. Austavindens "konkurrenter" har også vært interessert i dette, og mot slutten av avisen har vi samlet noen utklipp.

Ellers kan vi nevne i fleng; fembøringen Hildringstimen, Ravn-slekten, miljøet vårt, barneside, ny parkeringsplass ved kirkegården, utstyrsgave til grendehuset, en fremtidsberetning om Virak skrevet i 1949 og en rykende fersk telefonliste for bygda.

Også i år vil det meste av innholdet bli lagt ut på Internett, sammen med de tre forrige årgangene. Flere tusen er innom sidene i løpet av året, og 50 personer har bedt om å få et lite vink i e-postkassen sin når årets utgave kommer.

Glimt fra 21 år med Austavinden

I år er det 22. årgangen av Austavinden som kommer ut. På tide å ta ei oppsummering av bladets historie, kanskje?

Av Martin Indregard

Bladet var et av de første tiltakene som det nystarta grendelaget kjørte i gang. I desember 1979 kom første utgaven, trykt i 45 eksemplar. Hovedinnholdet var nytt fra lagsarbeidet.

Navnet lånte vi fra ei håndskrevet avis som blei laga av elevene på Vidrekskolen fra 1937 av, med Elisabeth Åsheim som lærerinne. Det var for øvrig ikke den første avisa på Vidrek, for den het "Fremtid" og var Virak ungdomslags internavis fra 1921 til 1950 (se artikkelen 'Virak om 100 år' i dette nr.)

Redaksjon de første årene var Jenny Johansen og Tore Kongsbakk. Jenny var nok den som skal ha mest ære for at bladet fikk en god begynnelse. Hun var utrøttelig i aktivitet for å skaffe stoff, helt til ho døde i 1983. Seinere finner vi Albert Olsen, Jørgen Kongsbakk, Kjell-Olav Ravn, Anita Ravn og undertegna fungert som redaktører, med god hjelp av mange skriveføre i bygda.

Rundt 1980-81 var planen å utgi 6 nr. i året. Dette ambisiøse målet klarte vi aldri helt. På det meste - i 1981 - kom bladet med 5 nr., men fort stabiliserte det seg på 4 og 3 utgaver i året, i hvert fall opp til 1990. Deretter har det stort sett blitt et julenummer hvert år.

Trykkemetoden de to første åra var spritduplikator. Men alt i 1981 gikk bladet over til kopimaskin. Forsidene ble tegna av Inger Nyborg, Tore Kongsbakk og Idun Ravn. Fra 1990 har Torgunn Olsen vært en flittig forsidetegner. De første 10 åra blei bladet finansiert mye ved annonser fra firmaer som Antonsen, Revold, Ankenes sparebank, Arnøy og Narvik cementfabrikk. Fram mot 1990 ebba annonsene ut.

Mønsteret med faste sider kom tidlig. Barneside var med fra starten, og de første åra var det en spesiallaga kryssord med i mange nr. Nytt fra grendelagsstyret, og reportasjer fra store og små begivenheter i bygda har vært spesialiteten i alle år. Dermed er årgangene av Austavinden blitt ei historiebok over 20 års liv på Vidrek.

Bladet har også mottatt og trykt mange hilsninger fra utflytta vidrekinger, for mange til at alle kan nevnes her.

En type stoff som er blitt flittig lest er de små hverdagsbetraktningene som særlig Ingebjørg, Albert og Jørgen har hatt mange av. Ikke minst Ingebjørgs humørperler har mange humret til.

Austavinden har hatt mye historisk stoff: Vidreks historie av M. Røger, utskiftingsforretningene midt på 1800-tallet, Andreas Indregard sine historier og dikt, Lilly Kongsbakks beretninger om kirkegårdsarbeidet og andre tiltak, Marit Åsheim om sine barndomsminner, flere bidragsytere med minner fra krigstida, fornminneregistreringene på Vidrek, oversikt over gamle med'er, for bare å nevne noen.

Og ikke minst har bladet hatt mange fine personlige beretninger, for eks. Torgunn om fotballturen til Stockholm, Anne Berit om amerikaturen og om heimstedet sitt, Anita om oppveksten i Lødingen, Arna og Toril om Steigenturen, og Hans om filmarbeidet sitt.

Lista over bidrag i disse åra er mye lenger, men her får jeg sette strek. Konklusjonen må bli at Austavinden har vært et særdeles seigliva tiltak, og har vist seg å ha livets rett som en formidler av nyheter fra bygda og et middel til å spre informasjon og bevare begivenhetene for ettertida. Lykke til med de neste tjue åra, Austavind!

Mandagskåseri på grendehuset

I samarbeid med Ofoten Museum og Folkeakademiet arrangerte grendelaget den 23. oktober lysbildekåseri over temaet "Vandring på Vidrek gjennom 100 år".

Av Rønnaug Indregard

Hensikten var å vise hvordan menneskenes liv og virke har påvirka landskapet.

Rønnaug Indregard tok oss med på tur fra Mattisheimen til Sildvikhøgda. Vi var innom alle gårdene og opplevde gjensyn med gamle hus som er blitt borte eller erstatta av nye, de gamle gjerdene med tilhørende grinder som verna innmarka mot sauer, kyr og hester, hesjene som er erstatta av de kvite "traktoreggene" og utmarka der det før var åpent beiteland men som i dag domineres av krattskog,. For oss som har levd ei stund, var det artig å se igjen butikken og ferga, mens ungdommen har vanskelig for å tenke seg Trong-Skjomen uten bru. Vi så også ei grend anno år 2000 med velstelte hus, dyrkamark som holdes i hevd og dyr på beite; i det heile ei grend som preges av aktivitet og trivsel.

Endringsprosessen ble illustrert ved at bilder av samme motiv men tatt med mange års mellomrom, ble vist ved siden av hverandre. Bildematerialet stammet fra en lysbildeserie tatt på 60-tallet, gamle svart-/ hvitt-fotografier ført over på lysbilder, samt fotografier tatt i år.

Ca. 60 personer var møtt fram for å høre og se. Det var spesielt gledelig at en stor del av disse var utenbygds folk.

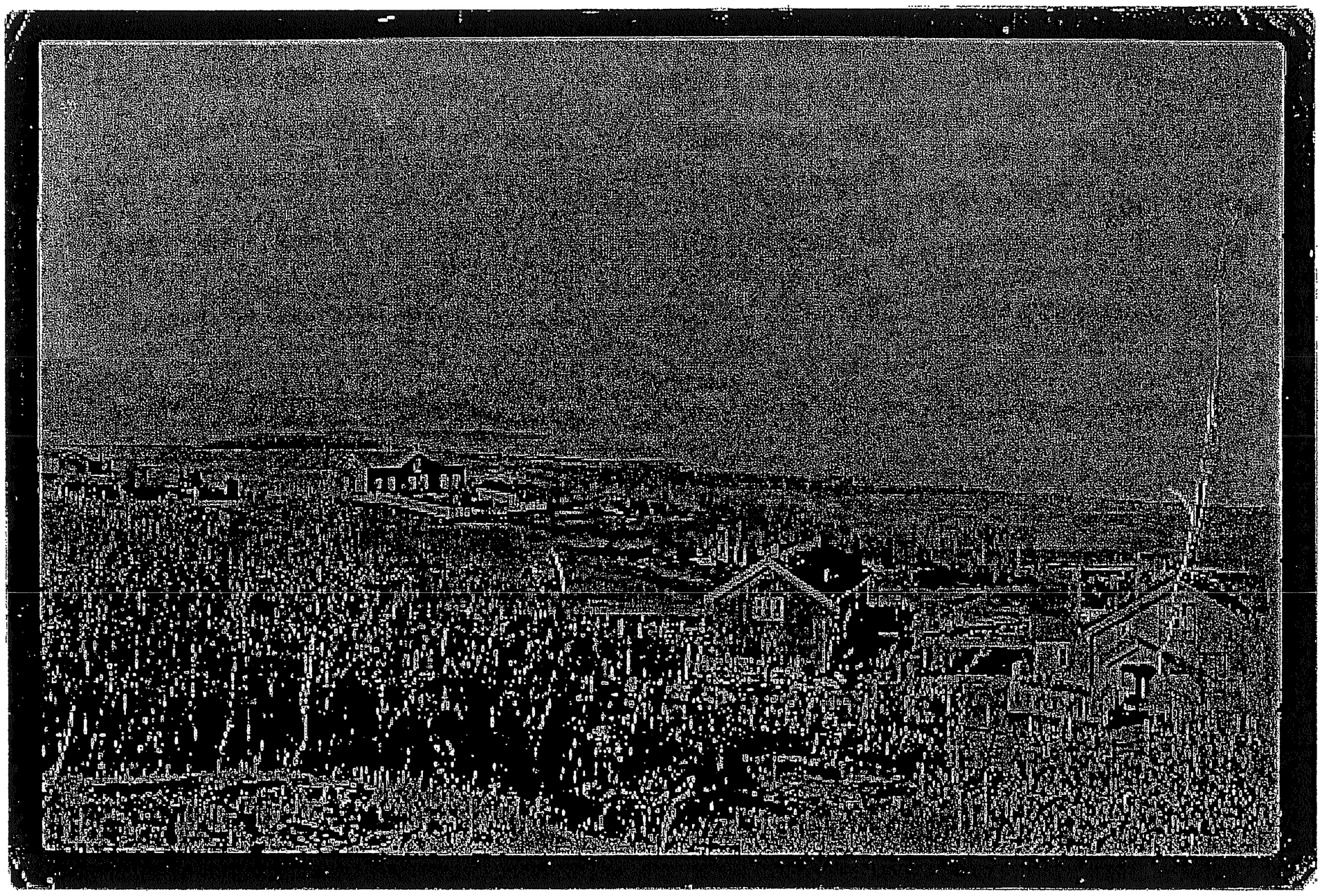

Vollen og Gjerdhågen fotografert i første halvdel av 1900-tallet.

Grendehuset et verdifullt felleseie

Grendehuset er vårt viktigste samlingspunkt og et verdifullt felles-"eie" som det er verd å ta vare på.

Av Rønnaug Indregard

I løpet av de 20 årene grendas folk har hatt ansvaret for bygget, er det lagt ned enormt mange dugnadstimer for å gjøre det funksjonelt og å sikre mot forfall. Men huset er over 50 år, og oppgavene står fortsatt i kø. Dessuten kunne en del av rommene, spesielt i underetasjen, ha vært bedre utnyttet. I forbindelse med ideutviklingen vi har i gang, har det kommet fram mange tanker om hva huset kan nyttes til i framtida. Grendehuset er derfor ett av de prosjektene vi har prioritert i forbindelse med områdetiltak.

Det er aktuelt å utarbeide en tilstandsrapport der vi går gjennom innvendig og utvendig vedlikeholdsbehov, sjekker elektrisk-, vann- og avløpsanlegget og ser på nødvendige tiltak på uteområdet. En slik tilstandsvurdering vil sette oss i stand til å disponere tilgjengelige ressurser, både dugnadsinnsats og penger, på best mulig måte i forhold til å sikre husets verdi. Den vil også ligge i bunnen i søknader til kommunen om midler til vedlikeholdet. Det er fortsatt kommunen som står som eier.

Huset er stort og har mange muligheter. Det ligger fritt til i forhold til den øvrige bebyggelsen i grenda. Det er viktig at vi nå tenker skikkelig gjennom hva vi ønsker av dette huset i framtida og hva det kan utvikles til.

Vaskedugnad på grendehuset

Av Rønnaug Indregard

Ikkje ein vår uten at vi samles og tar ein storsjau på grendehuset. I år skjedde det lørdag 1. april, og det var spesielt kjellaren som sto for tur. Over mange år har det samla sæ mykje rart i de forskjellige romman. No fekk vi rydda grundig, og bålet i fjæra lyste godt opp mot de mørke snyelingan lenger uti fjorden. Romman oppe fekk seg og ein grundig vask, og så kune vi velfortjent nyte Frida si eminente feskesuppa.

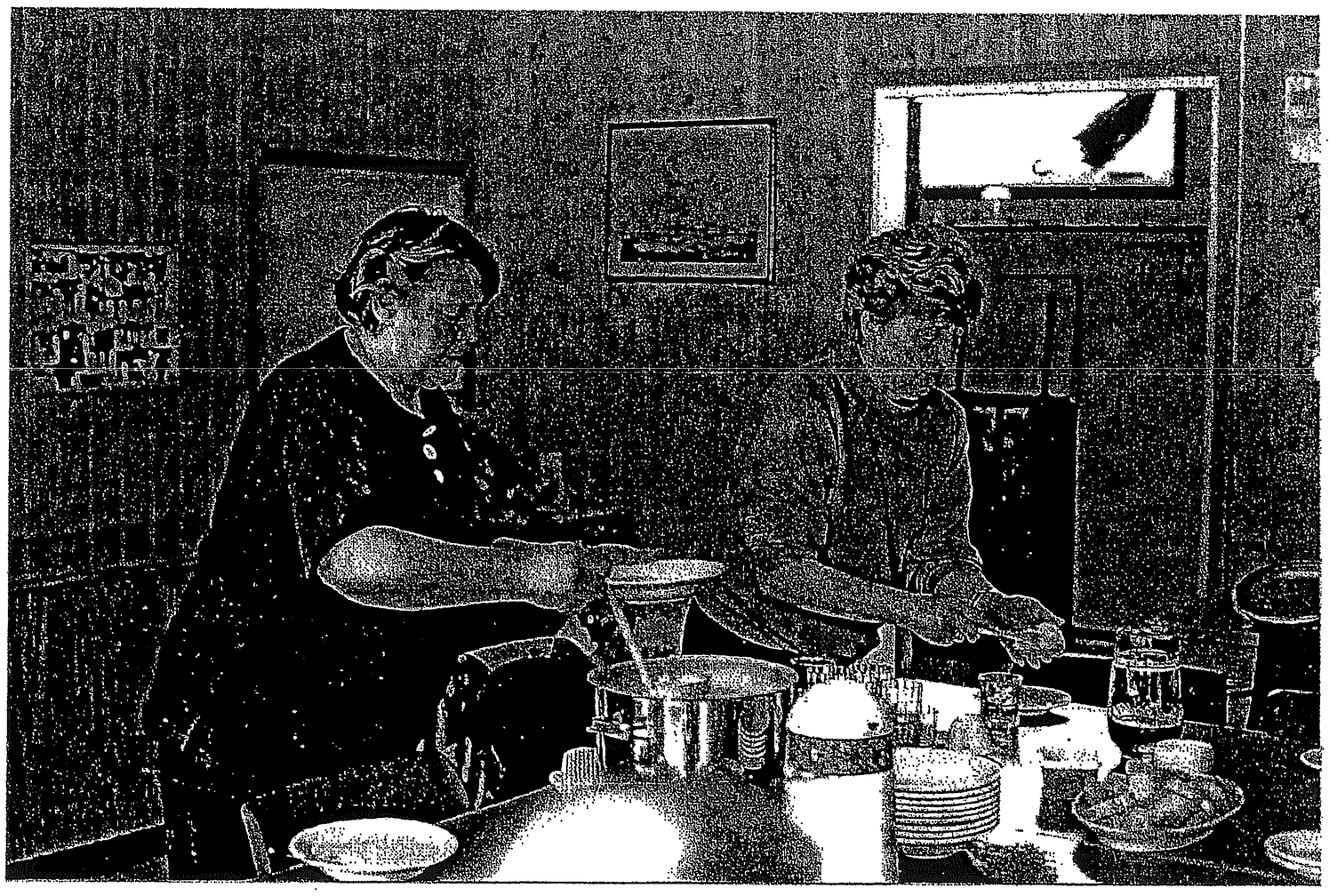

Frida og Berit serverte fiskesuppe til dugnadsarbeiderne.

Områdetiltak

Da Vidrekgrenda var i ferd med å avslutte enda et århundre i si lange historie, var situasjonen den at her bodde mange tiltakslystne mennesker, men de aller fleste var godt voksne og mange hadde passert middagshøgda (hva nå det må være) for lengst.

Av Rønnaug Indregard

Tilveksten av små unger var derfor heller sparsom, ja nærmest opphørt. Mangel på byggetomter og ingen eiendomsomsetning gjorde at unge familier hadde små sjanser. Sommeren 99 oppsummerte vi at her bodde bare en unge under skolepliktig alder. Noe måtte gjøres! Grendelaget og grunneierlaget gikk sammen og søkte fylkesmannens landbruksavdeling om områdetiltaksmidler. Toto (Tor Ivar Solberg) som har bodd her noen år, skaffa seg samboer og tre flotte gutter. Siden har det kommet en til!

Vi fikk innvilga kr. 70.000 av områdetiltaksmidler for å lage en plan for hva vi som bor her, ønsker å arbeide med for å sikre at grenda fortsatt skal leve. Denne planen skal være styrende for hva vi i fellesskap og sammen med myndighetene skal gjennomføre i grenda. Den skal danne grunnlag for finansiering av de tiltakene vi enes om. Uten planer vil vi være sjanseløse når det gjelder å få del i de mange forskjellige tilskuddsordningene staten og fylkeskommunen disponerer. Denne planen vil dessuten kunne bli Vidreks del av kommuneplan for Narvik.

Det er viktig å presisere at de 70.000 kronene hovedsakelig skal brukes til planlegging. Bare en mindre del kan settes inn i gjennomføring. En grunnleggende forutsetning i arbeidet er at så mange som mulig av de som bor her, på en eller annen måte skal være med i arbeidet.

Det er nedsatt ei styringsgruppe som består av følgende:

- **Grendelaget:** Rønnaug Indregard (leder), Arna Flønes, Asbjørn Eidissen (ungdomsrepresentant)
- **Gruneierlaget:** Gaute Eidissen, Martin Indregard
- **Narvik kommune:** Anne Sissel Ness

Første halvår brukte vi til idéutvikling. Arbeidet blei delt i tre tema:

- tiltak som trenger arealer
- næringsutvikling
- kultur og miljø.

Vi endte opp med ei liste på ca. 60 mulige prosjekter. På allmøte den 24.9.2000 blei det vedtatt å gå videre med følgende prosjekter:

- **Bygdeveg** (alternativ til E6) som skal være bygdas egen kommunikasjonsåre, og som skal gi trygg ferdsel til fots, på sykkel og med traktor og åpne for ny boligbygging.
- **Kunnskapsbygging:** kurs i lokale matskikker med mer. Dokumentasjon av bygdas kultur og historie.
- **Moloen** som rekreasjonsområde.
- **Utvikling av grendehuset.** Tilstandsanalyse og framtidsbruk.

Til sammen har ca. 40 av de 80-90 som bor her, hittil vært med på ett eller flere ideutviklingsmøter. God oppslutning!

Da tilskuddet ble innvilget, ble utgangen av 2000 satt som frist for ferdigstilling av planarbeidet. Et år går fort særlig når det gjelder utviklingsarbeid. Vi har søkt fylkesmannens landbruksavdeling om utsettelse av fristen til 30.6.2001 og regner med å få aksept for det.

Se nærmere omtale av de forskjellige delprosjektene.

Bygdas nye verdensborger

Det er sannelig ikke hvert år vi har den store gleden å få en ny baby født her i nabolaget. Men Monica og Tor-Ivar Solberg fikk en sønn, som nå har fått navnet Vetle. Vi gratulerer og ønsker alt godt for gutten!

Ny parkeringsplass ved kirkegården

Kirkegården ble innvigd i 1946, og på den tiden var stien opp beregnet for hest og slede/ vogn.

Av Jan Røssås

Etter som årene gikk, ble det bygd ny vei og bilen ble allemannseie. Ved begravelser var det bare likbilen og de nærmeste pårørende som kunne parkere ved gravlunden. Resten av gravfølget måtte ta små føtter fatt. Ja, det hendte også at de som var svakest til å gå ble for seine.

Vinteren 1999 tok undertegnede initiativ til å få laget en parkeringsplass ved gravlunden. Martin Indregard sa seg villig til å avgi det areal som måtte til. Dugnadsgjengen bestod av Jørgen Kongsbakk, Osvald Eilertsen, Kåre Bjerkelund og Jan Røssås.

Kommunen bevilget et lite beløp og bygdas lag og foreninger bevilget et betydelig beløp til prosjektet. Alle var enige om at disse pengene gikk til et felles gode for alle i bygda. Da arbeidet ble satt i gang hadde vi 14.000 kr til disposisjon. Dugnadsinnsatsen er vanskelig å kalkulere, men 25.000 kr er ikke urealistisk.

I dag er det plass til 30-40 biler ved gravlunden. Jeg vil takke alle som har vært med på å realisere prosjektet. En spesiell takk til Olga Dahl som kokte og serverte rømmegrøt og spekemat til dugnadsgjengen. Vi vil også takke den personen som ga 1.000 kr til prosjektet (vedkommende vil være anonym). Tusen takk for innsatsen!

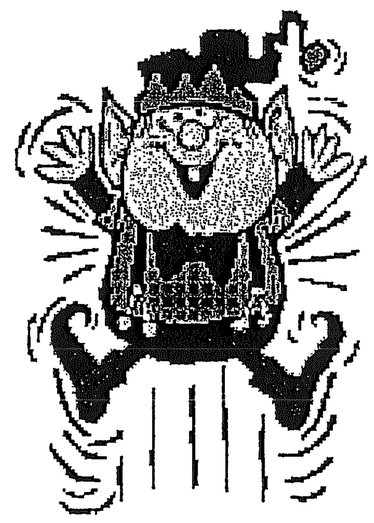

Nytt fra barne- og ungdomsgruppa

Antall barn og unge i bygda har holdt seg stabilt de siste årene. I år har en familie flyttet inn i Skjærvik, og Kim og Marius er med i barne- og ungdomsgruppa.

Av Arna Flønes

Noen av de eldste er litt variable i oppmøte, men det må man jo regne med. Totalt er det 15 stykker i alderen 5-17 år som benytter seg av dette tilbudet. Men det bor totalt 20 personer i bygda i alderen 0-20 år. Vi benytter bassenget på Ankenes som i fjor, - annahver fredag. det er et treffsted for gode naboer – og det er plass for flere, selv om det stort sett er godt oppmøte.

Fredag 8. desember lager vi julebord for de unge – et spleiselag der alle tar med seg mat og drikke. Alle får be meg seg noen – så får vi se om dette faller i smak. De siste årene har vi vært på Pizza-restauranten på Ankenes som juleavslutning.

Etter jul blir det forhåpentligvis ski-/ aketur i Jørgendalen og aking på Kirkegårdsveien. Men snyen mangler foreløpig, så vi har holdt oss innendørs no før jul.

God jul til alle!

Fasteaksjon med godt resultat

Virak stod for 5 % av pengene som ble samlet inn under årets innsamlingsaksjon til Kirkens Nødhjelp. Her klarte konfirmantene å samle inn nesten 1500 kroner. Håkvik og Beisfjord bidro med ca 4000 kroner hver. I Narvik ble det samlet inn 8700 kroner, og på Ankenes ble resultatet drøyt 9100 kroner.

Da Hildringstimen sku i vinteropplag

Søndag 19.november sku fembøringen 'Hildringstimen' til Anders Øgsnes settes i vinteropplag. Begivenheta sku skje på Virak, i naustet til han Jørgen Kongsbakk.

Av Torgunn Olsen

Ja, æ må få si begivenheta, førr det e nån år sida sist det lå en båt av slik karakter på yttersida av moloen. Nærmere bestemt 86 år, si nån som har sjekka det opp.

Hildringstimen, som e laga i Alslia i Bindalen av brødrene Jann og Erling Alsli – 4.generasjon båtbyggere - e 40 fot lang og har råseil på 42 kvadratmeter, sydd av han Anders sjøl.
Ja, det starta nu litt lenger unna, i Narvik med småbåthavna i Vassvik. Der lå båten sida han blei seilt fra Skarberget helga forut, i måneskinn og stilla innover fjorden.

På formiddagen va det samla ti persona på Hildringstimen nede i småbåthavna. Nån som mannskap, andre som ballast, og sist men ikke minst, kaptein Øgsnes til rors. Det va klarvær og austavind. Skal si det var seilvær dennan novemberdagen. Riktig freskt!. Båten la ut fra land, og for de som ikke hadde seilt fembøring før, var det ekstra artig. Så snart vi va ute av småbåthavna sku seilet opp. Det blafra godt, og da det kom på plass, blei farta straks større. Ut forbi Framneslia hadde vi vinden i ryggen, og ut fjorden bar det. Hildringstimen gjorde god fart, mellom 10 – 15 knop. Av og til blei vi løfta med bølgan og skaut fart bortover vannet – akkurat som et surfbrett. Det var lett å glemme at det va en trebåt på 40 fot, så lett og fort som den glei i vannet.

Etter ei tima på vannet va vi utafor Virak. Et snev av historisk sus fór forbi da vi sikta oss mot bygda og moloen. Ja, mang en båt hadde kommen inn slik etter lengre eller kortere tid på sjøen, og i land sto det nån og venta.

Nærmar land blei seilet tatt ned, og ved hjelp av motorkraft, som seg hør og bør en moderne fembøring, lå vi snart på yttersida av moloen. Mange hadde møtt fram i fjæra for å hjelpe til. Det som var 'laust' om bord i båten blei demontert og bært i land. Deriblant mast og til slutt ballast, som besto av steina fra Bindalen. Ja, ei rekke av folk fra båten og inn på moloen gjorde lossing av 2 tonn ballast til en lek.

Det hadde vel vært ønskelig med full flo når båten sku på land, men det va nu engang ikke det. Men etter hvert som floa steig og båten blei lettar, kom han lenger inn. I mellomtida blei det skjømt, og fakla blei tent for å lyse opp fra naustet og ned til sjøkanten. Han Svein Ravn rigga til traktoren og gjorde klar vinsjen. Vaier blei festa i båten, og folk va rede. Først blei båten dratt lenger opp fra sjøen, sånn at folk kunne ta tak langs kanten førr å støtte opp. Vinsjen fortsatte å dra, og slik gikk det i rykk og napp mens nye lunna blei lagt under. Han Svein bytta posisjon med traktoren, til øversida av naustet med vinsjen gjennom et holl i veggen. Ikke lenger etter va båten nærmar naustet, og sto på skrå opp mot jordvollen med stevnen i været. Vi va spent. Vi snudde oss og løfta med ryggen førr å lette han opp bak. Dermed fikk vi flere lunna under båten og stevnen raga ikke fullt så høyt lenger. Traktoren drog, og båten nærma seg naustdøra. Ville det gå? Båten blei lagt på sida og gikk klar av nauståpninga. Men takbjelken blei førr tøff... Det va de centimetran....
Jo da, det va nu en vellykka prøve. Hildringstimen blei dratt litt tilbake og satt utafor naustet, støtta opp på nån lunna. For å få han inn måtte nok naustgolvet graves ut.

Etterpå bar det bort på Grendehuset for alle som ville. Der hadde ho Sølvi ordna rømmegrøt og karbonadesmørbrød, nokka som riktig smakte. Litt seinar ga han Anders oss et innblikk i Nordlandsbåta gjennom tida. Vi fikk også se hvordan Hildringstimen blei bygd: flotte saker!

Ja, det blei en annerledes dag for de fleste av oss, førr vi sette ikke på land fembøringa hver dag nu førr tida. Men det høre vel med det å være viraking!

Det høre også med til historia at han Torstein Olsen og han Kåre Bjerkelund grov ut naustgolvet med traktor i vekka etterpå. Ja, centimetran blei nesten en meter, tru det eller ei, da det sku graves. Så da helga kom, va det klar for ei lita tørn igjen, med traktor, vinsj og folk.

Men da va Hildringstimen satt i vinteropplag i naustet til han Jørgen!

Måtte Hildringstimen få mange fine sesonga fremover.

Takk for en fin opplevelse!

Det nye fembøringsnaustet i bruk

Av Anders Øgsnes

Det fosser om baugen, og det er akkurat som om båten renner på klinkekuler. Vi har tatt to klør, og farta er opp i mot 15 knop i nordaustkulingen. Hildringstimen er på vei fra Vassvika med 10 kjekke gutter og Torgunn, til Vidrek for vinteroppsetting.

Siden Jørgen og Tore åpna naustdørene i Vidrekfjæra på vid vegg for Hildringstimens vinterleie, har Anders og resten av mannskapet jobbet kveld og helgeskift med å forlenge naustet for oppgaven. Hele 15 meter er naustet blitt, og skal dermed kunne huse enda større båter enn den drøyt 12 meter store Hildringstimen.

Vidrek har altså igjen blitt hjemmehavn for fembøring. Nesten hundrede år er gått siden forrige gang der stod fembøring i Kongsbakknaustet. Da hadde Jørgens bestefar fembøringen "Faragut". Kongsbakknaustet stod på den tiden en naustbredde nærmere Bryggberget, mens Eliseus Olsen, Albert Olsens bestefar, eide eiendommen hvor Kongsbakknaustet står i dag. Ringen er på en måte sluttet, når Eliseus' etterkommere i dag setter opp båt på stedet han eide.

Ringen sluttes på flere måter. Faragut er nemlig også navnet på den første storbåten som brødrene Jann og Erling Alsli i Bindal bygde. Navnet "Faragut" hadde de funnet på museumet i Tromsø, så hvem vet...? Når vi her nevner Alslifamilien, er det fordi at de også er mestre for byggingen av Hildringstimen.

Hildringstimens kjøl ble strukket på den veilause gården Alsli i Bindal den 26. januar 2000. I fire måneder jobbet de med Hildringstimen under ettersyn og streng kontroll av sin far, 87 år gamle Einar Alsli. Jann og Erling er fjerde generasjons båtbyggerne der på gården. Guttene, som nå har passert henholdsvis 40 og 50, har bygd båter siden de kunne holde en klinkhammer, men slipper ennå ikke unna mesterens strenge kontroll.

Torsdag 29. juni sjøsattes Hildringstimen som den første nordlandsfembøringen i det nye årtusenet, - nær slått av fembøringen "Kjerringøy" som kom på havet to dager senere på Kjerringøy. Hundre og femti dugnadsvillige gjester hadde tatt sjøveien på Bindalsfjorden for å hjelpe til med å få Hildringstimen på havet.

Sjøsetting i Alsli har alltid trukket masse folk. Der var over to hundre tilstede da den 48 fot store "Nordlændingen" ble sjøsatt ei helg i mai tre år tidligere. Noe av det mest imponerende med Alslisjøsettingene, er 80 år gamle mor Gerda's gjesfrihet og kapasitet til traktere samtlige frammøtte med kaffe, kaker og brødskiver med heimlaga lammerull fra eget fjøs!

Under sjøsettinga imponerte Narvik-mannskapet bindalingene stort med sin bruk av arbeidssang i form av lett omskrevne heiar- og pålarviser fra rallartiden på Ofotbanen. Sangens kraft i felles tak ble virkelig demonstrert i både utsetting og påfølgende steinlemping til ballasta. Der ble også brukt en liten oppsang for setting av seil, noe som vakte positiv oppmerksomhet i den påfølgende Terråk-regattaen.

Sang gav også navn til "Hildringstimen". Under Sølvi og Anders' bryllup på grendehuset – nøyaktig på dagen tre år før båtens utsetting, runget Erik Byes strofer i allsang ut over den midnattsolblanke Ofotfjorden. Ingen visste da at sangen skulle gi navn til en vakker nordlandsfembøring. At en sangtittel kan kle et vakkert båtnavneskilt må muligens forklares for folk som ikke kjenner sangens innhold – men ikke mer enn

at man bare trenger å sitere sangens siste strofer:

"I Hildringstimen er det godt å seile
og fatte lys til kraft for blod og ben
Og vite at i netter som skal komme
så finnes der en kurs mot land av sang og sten"

Samtidig kan navnet få lov til å være honnør til en mann som har gjort mye for norsk sjøfart og sine medmennesker det siste halve århundret. I et dikt til visedikteren fra den kommende høvedsmannen fikk mester Erik informasjon om "påskjønnelsen", og invitasjon til sjøsetting og dåp. I ettertid har herr Bye i brevs form beklaget sitt fravær og takket for æren. Han er oversendt billedlig hedersbevis.

-

Da vi ankommer støa på Vidrek er oppslutningen om den forestående oppsettinga formidabel. Over 30 mennesker er på plass i fjæra for å ta et tak. Det tar tid å tømme båten for tilfar, rigg og ballast. Tidspunkt for flo sjø er langt fra ideelt i forhold til novembers korte dagslys, men fakler langs moloen lager vakker stemning.

"Mainn dokker åt" – "like mange på kvar sia!" En fembøring er ikke lettere i dag enn for hundrede år siden, men vinsjen på Sveins traktor utretter ting som gamlingan ville misunt oss! I løpet av kort tid er båten på land og skorene satt. Dugnadsgjengen er av gårde til grendehuset, hvor Sølvi har dugnadsgrøt, kaffe og kaker klar. Her får også den ferske høvedsmannen lov til å øse allmuens ører full av sin nyvunne viten og lidenskap i form av kåseri om nordlandsbåter – både de gamle og den nye. En skikkelig trivelig kveld!

Så får det heller være at oppsettinga bare var delvis kronet med suksess... Verken høvis eller mannskap hadde forutsett at Hildringstimens vakre stamn var for rank til å skulle stukes inn under taksperrene i et mørkt kaldt naust denne dagen! Med Kåre Bjerkelunds traktorskuffe og Torsteins krafse blei imidlertid golvet senket, og Hildringstimens vinterhvile kunne tilta – riktignok ei uke forsinket.

Vi vil med dette benytte anledningen til å takke alle som har bidratt med hjelp til å få Hildringstimen opp i trygg forvaring på Vidrek. Jørgen og Tore for å få benytte naustet, Svein for traktorhjelp, Tor Ivar for graving, Torstein og Kåre for enda mer graving, Jon Martin for tømmer og bølgeblikk, og alle dere andre for å ha vært med på å ta et tak!

Møte om utvidelse av riksveien i 1974

Dette bildet er fra et orienteringsmøte på skolen i 1974, tatt av Fremover. Vi gjenkjenner en del:
1. rekke fra v.: Hans Bjerkelund, Edvin Ravn, Håkon Kristensen og Deberg Larsen
2. rekke: (ukjent), Ingebjørg og Osvald Eilertsen, flere ukjente, ved vinduet Ivar Nordmark
3.rekke: (fra midt i) Karl Olsen, Ole Olsen, Andreas Indregard, Johan Åsheim
Bakerst (i hjørnet til h.): Albert Olsen
Et sjeldent bilde med så mange vidrekinger samlet. Er det noen som kjenner igjen flere av de som deltok?

Onsdagstrimmen

Av Monica Østerman

I år som i fjor har Anita sørget for å holde oss i form. Hver onsdag har en gjeng damer svettet og peset etter rytmisk musikk på grendehuset. Gubbene er invitert med, men til nu har ingen turt å delta.
Som våravslutning gikk vi på tur til Flatforra. Kjempetrivelig! Kaffe og kaker ble fortært i hyggelig lag.

God jul og takk til Anita for et flott helsefremmende tiltak!

Utstyrsgave til grendehuset

Vi som tok initiativet til dette arrangementet, vil takke alle som deltok og alle som var med og tok i et tak. Spesiell takk til Sølvi som greip inn på kjøkkenet med myndig hand!

Hver deltaker betalte 200 kr for det de fikk være med på. Da regnskapet var gjort opp, satt vi igjen med et overskudd på kr. 2483,-. Vi har tatt eneveldig beslutning og kjøpt inn følgende utstyr til grendehuset: mikrobølgeovn, håndmikser, vaffeljern, vannkoker, strykjern og adventstake.

Mestedelen av dette er allerede i bruk. Vi håper alle som har vært med på denne gaven synes godt om tiltaket. God jul til alle!

Ingebjørg, Osvald og Rønnaug

Sølvi på kjøkkenet

Miljøet vårt

Av Marit Åsheim

Klimaforskerne vet at det er blitt varmere i Norge på grunn av forurensning, CO2-utslipp, og at det har vært flere stormer de siste 10 år.

De vet også at stormene kommer til å øke i hyppighet, kanskje øke til ca 16 stormer pr år i løpet av de neste 50 år. Vi har det siste hatt ca 14 stormer pr år.

Vind, storm og mer nedbør er naturens egen måte å regulere, dempe varme på. Når det er blitt varmere, øker fordampningen, det blir flere skyer og mer nedbør, det hindrer sollaget, og slik blir det kaldere.

Det må bli mindre forurensning, reduseres på CO2-utslippet, spesielt når det gjelder gassverk, industrien og bilene, for at det ikke skal bli verre!

Men tross dette ser man mange biler, busser og andre kjøretøy stå i pausene i kjøringen utenfor forretninger, på busstasjoner og andre steder, med motorene på og blåse ut CO2-gass.

Og hvorfor ikke mer kollektivtrafikk i stedet for alle bilene?

Vidrek Grendelag i år 2000

Grendelaget har avholdt 10 styremøter, årsmøte og 1 medlemsmøte. På årsmøtet ble Rønnaug valgt som leder for et nytt år, og Berit kom inn som nytt styremedlem.

Av Anita Ravn, sekretær

Den første saken styret arbeidet med var å få laget retningslinjer for utleie av grendehuset. Disse skal utleveres sammen med nøklene som fås av Jostein som styrer med utleie av huset. Vi har også sett på vedtektene for laget, og skal prøve å lage et utkast for revidering av disse på neste årsmøte.
På siste årsmøte ble det vedtatt at vi skulle holde julebasar, noe som ble gjort i november med braksuksess. I april ble det arrangert dugnad med rundvask og rydding i kjelleren på grendehuset.

Rønnaug kastet fram en kjempeidé om å markere 'fiskarbonden' i 2001. Vi fikk ideen omtalt i avisene, så dette er et prosjekt som må tas tak i over nyttår. Kom med ideer om hvordan vi skal markere det gamle livet i bygda. Fiskarbonden med familien: hvordan levde de i hverdagen? Vi må sende søknad til kommunen for å få tildelt midler fra 100årsprosjektet.

Den 17.september ble det arrangert arkeologisk vandring i samarbeid med Ofoten Museum. Det kom mye folk til vandringen, selv om været sviktet. Vandringa vekket nyssgjerrighet og en klasse fra Håkvik skole har allerede vært og gått en del av vandringen. I samarbeid med Ofoten Museum har det vært mandagskåseri om bygda vår. Det var kjempefint kåseri, men dessverre var det en del av bygdefolket som var forhindret i å være tilstede, så vi håper på en ny anledning seinere. Rønnaug hadde laget et kjempefint billedspill som vi håper å få se for eksempel i forbindelse med en kafé.

Det er mye arbeid som må gjøre med grendehuset i fremtiden, så vi har bestilt en tilstandsrapport på kloakken. Videre ser vi for oss:

- feiing av pipa
- reparasjon av gjerdet
- drenering rundt huset
- maling av huset
- pussing og lakking av gulvet i gymsalen
- forbedre/utvide kjøkkenet
- gjøre kjelleren mer brukervennlig

Kom med forslag – eller andre ting som andre vet om som bør gjøres.

Vi har fått refundert strømutgiftene fra kommunen, men pga. lite midler fikk vi avslag på andre kulturmidler unntatt kr. 1000 øremerket barne- og ungdomsarbeid.
Den store oppgaven dette året har vært områdetiltaket. Dette har hatt egen styringsgruppe, i et samarbeid mellom grendelagsstyret og grunneierlaget. Disse har gjort en kjempejobb, og vi får håpe gløden er tilstede for videre arbeid.

Julehilsen I

Vi vil gjennom bladet som alltid før
sende vår hilsen fra nord til sør.
Gledelig jul til enhver især,
fra oss som fremdeles lever her.
Så håper vi alle at nyåret vil bringe
glede og fred både ute og inne.

Juleønsker fra Osvald og Ingebjørg

Julehilsen II

Til unge og gamle lesere av Austavinden. Vil ønske dere alle ei riktig god jul og alt godt i det nye året. Jeg har vært syk denne høsten, men ser nå lysere på fremtiden – så alt ordner seg vel igjen.

Beste hilsen fra Lilly

Sang til grendelagsjubileet

Tekst: Tromsøværingan ved elva
Melodi: Nordaførr (Halvdan Sivertsen)

Ei helsing fra Tromsø – tel bygda som gjorde oss gla'
når mørtna og sny prega sinnan.
Da va det trøst i å ta fram de bildan vi ha'
og drømme oss bort litt i minnan.
Folk velge forskjellig, i reise de drar –
og nån spør nysgjerrig: korhenne vi drar?
Og da si vi, som sant e': at vi fer tel Syden!
Og vi legg ikkje dempar på fryden.

Ja, Virak e' målet – når sjansen tel frihet, kan bys
naturgitt som fløtt-fugletrekket.
Og bygda ligg fargelagt, malt i forventningens lys
vi overser landeveis-strekket.
Når planta bli sætt i ei jord som e' go
så fæsta dem røtter – og tar tel å gro
Det e' på avstand, du klarest kan se deg tilbake –
og ser tengan du måtte forsake.

Vi huske når "Skjomingen" spelte tel bygdelags-dans –
en storslagen austavinds-ramling.
Vi frøkta at gudan ha mesta all peiling og sans
og sto som ei lamslått forsamling.
Han felte ned trean med rota på stokk
og piska opp havet tel skodda og rokk
Og der inne på land, holdt vi pusten i støytan –
på at husan holdt sammen i skjøytan.

Men, sterkast i minnet står sommarn – med synnavindsbris
når været stryk mjukt over strængan.
Da alt som e' skapt, vise livet sin takk og sin pris –
fra folket, tel fuglan på vængan.
Og området: Skjombrua – "Kjeipen" i sky –
tel Kjerkesteinsletta i nordavindsly.
Der vi samles i fæst, og tel helligdagsstunde:
Det e' bygda som hjærte har funne.

Alt bygda kan gi – av verdi – det e' ungdommens arv
erkjennelsen kommer med tia.
Du bar det nok med deg – i liv, og det daglige tarv –
langs veian du vandra på sia.
Vi ønske tellykke med mimring og fæst –
og takke for invitasjonen som gjæst.
Og så håpe vi, alle finn fram melodian –
når vi går opp de gjengrodde stian.

Love for Virak ungdomslag

Under opprydding i Ole Olsens etterladenskaper ble "Love for Virak ungdomslag" funnet. Vedtektene er datert 14. november 1909, så vi bringer her over 90 år gammel Virak-historie.

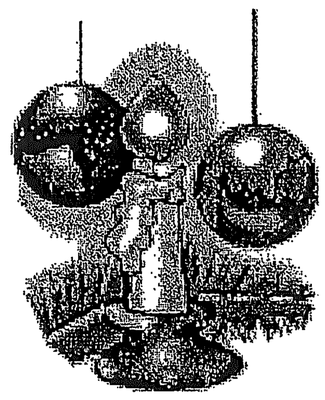

§ 1
Lagets formaal er at fremme kameratskap og selskapelighet og skaffe hygge for lagets medlemmer, samt bør laget sætte sig maal, som kan være av praktisk eller økonomisk betydning for steget.

§ 2
For at bli medlem av laget fordres, at vedkommende er konfirmert og for øvrig en respektabel person.

§ 3
Kontingenten er kr. 1,00 pr. aar og betales forskudsvis med kr. 0,25 pr. kvartal.

§ 4
Til ledelse av laget vælges en formand og en næstformand. Formanden forretter dessuten som kasserer. Til at revidere regnskapet vælges to revisorer.

§ 5
Laget avholder sine møter om søndagene; for øvrig efter nærmere bestemmelse m. h. t. tid og sted. Programmet for møterne bær være: Oplæsning, sang, musikk, dans og lek etc., og er det ethvert medlems plikt efter evne og anledning at søke programmet gjort saa rikholdig og avvekslende som mulig.

§ 6
Lagets aarlige generalforsamling skal avholdes ved nytaarstider, og skal da aarsregnskapet fremlægges og revideres samt valg av ny bestyrelse foretas.

§ 7
Til festligholdelse av 17de mai, St. Hans o. s. v. og til basarer o. l. skal laget i god tid vælge en festkomite, der har at ordne det fornødre.

§ 8
Berusede personer har ikke adgang til lagets møter eller fester, og er her nytelse av berusende drikke av enhver sort strengt forbudt.

§ 9
Lagets løpende utgifter til regnskapsførsel, lokale etc. bestrides av lagets kasse.

§ 10
Nærværende love skal utdeles til lagets samtlige medlemmer og har formanden at paase, at lovene befølges.

§ 11
Forslag til forandring av lovene maa fremsættes for den aarlige generalforsamling og kræver 2/3 – to trediedels – stemmeflertall for at vedtas.

Virak den 14de november 1909

Virak ungdomslag hadde i mange år et håndskrevet blad som het Fremtid. Ivar Ravn har funnet to bøker etter far sin, Henning Ravn, med årgangene fra 1923 (3. årgang) til 1950 (21.årgang). Her fins det mye artig stoff som Austavinden nok vil komme tilbake til. I dette nummeret har vi saksa en framtidsberetning fra 1949, da Aine Ravn var redaktør. Forfatteren er pseudonymet 'Stripes'. Hvem det kan være, ønsker vi gjerne å få tilbakemelding fra leserne om. At det er en med særdeles kreativ fantasi, sees lett av beretningen selv.

Virak om 100 år

Luftjakten suser av sted i 2000 km. fart gjennom stratosfæren, og vi ser allerede Narvik som en liten prikk på jordoverflaten. En flyvertinne kommer inn i kabinen og oppfordrer oss til å ta sikkerhetsbeltene på, for flyet skal gå inn for landing om vel ett minutt. Vi etterfølger oppfrodringen og sitter bare og venter på å komme ned på jorden. Å sitte i en hel time i et fly fra Oslo og hit er ikke noen spøk akkurat, nå i den moderne tid.

Men nu kjenner vi luftjakten rugge litt på seg, for deretter å stoppe helt. Vi er altså landet på flyplassen i Ornesvika. En av Ofotens bilruters radiostyrte omnibusser står allerede klar og venter på oss for å føre oss til torvet. Det var lite folk med flyet i dag, bare 235 passasjerer i den svære kolossen som tar over 900. Nei, folk reiser ikke så mye nu på vinterstid.

På torvet vrimler det av autogiroer og helikoptre som driver lokaltrafikk. Jeg får øye på en autogiro med store, hvite bokstaver: "Vidrek City", malt på siden, og hopper inn i den. Det er trafikkfirmaet Kåre B & Co. som eier den. Det er en fornyelse av den gamle Forden han hadde i 1949.

Veteranen sitter selv med spaken og gir gass. Autogiroen letter seg sakte opp fra bakken og fortsetter ned over gate 1 med kurs for Virak. Jeg setter meg behagelig bakover i skinnstolen og lar tankene sveve. Jeg husker den tiden for 100 år siden da jeg forlot Virak for å reise til utlandet. Stedet var da øde og gudsforlatt, og nu skulle jeg tilbake igjen etter 100 års fravær. Så litt nysgjerrig og spent var jeg jo. Jeg kikket ut gjennom vinduet og ser Håkvik-leira rett under oss. Jeg får høre at Skjærvik er det første anløpsstedet. 2-3 minutter efter daler autogiroen sakte ned på fergeplassen.

Jeg betaler og går ut. Det er ingen fergeforbindelse nu lenger. Det er kommet en bru over Skjomen, en hengebru som ruver høyt over den elektriske kabel, og jeg så massevis av biler alt i ett over brua, strømmende hver sin veg. Den gamle fergen "Sjøveg I" som gikk i rute over Skjomen sist jeg reiste er nu dratt opp på kaien, og bevares nu som en sjelden antikkgjenstand. Selv det gamle fergemannskapet har besluttet å følge dette monstrum så lenge det går an, for vi kan se de gamle sjøulkene ennu på sin plass. Kløkkstad og Svendsen på broen, mens Hans og Henning står arm i arm på bakken, urokkelig og høytidelig på sin post. Og nu og da ser vi Aines smilende fjes dukke opp for så å forsvinne nedenunder igjen på sin post.

Jeg beslutter å gå utover til Virak, trass i at det går busser og fly alt i ett den vegen, for å se og minnes min gamle hjembygd. Jeg rusler sakte utover den gamle riksveg som nu er blitt en autustrada 15 m. bred med 2 kjørebaner. Jeg må holde meg på fortauet for ikke å bli overkjørt i vrimmelen av allslags kjøretøyer. Det er kommet en ny gate siden sist som går et par hundre meter ovenfor den andre, med den mye omtalte nordlandsbanen midt imellom.

Bebyggelsen er allerede blitt ganske tett nu da jeg kommer til Holtvik. Og husene blir større og større efter hvert, fra 10 opptil 30 etasjer. Men aller størst ruver fjøset i Hoøtvik. Jeg tenker at innehaveren har virkelig sett sine planer i virkeligheten, og bygd på den efter som tiden skridde fram. Den er nu blitt en bygning på 23 etasjer, med vakttårn over alt. Som på en hylle i veggen ser jeg en rar liten tingest stå til utstilling. Det er den for 100 år siden stedets mest berømte traktor.

Men jeg må fortsette min vandring for å nå høyden av min forbløffelse. Jeg går igjennom Røssås som nu er blitt en liten by. De før gam-

le, verdslige bondegårder er nu byttet ut med skyskrapere eller flotte palass, alt etter fasongen. Jeg merker meg Kvammes gamle gård, med sitt flate tak, som nu er blitt den rene Waldrof Astoria hotell. Bjerkelund er blitt en liten by for seg selv. Jeg teller 14 naust og 18 uthus i forbifarten.

På selve Virak er det blitt en fantastisk bebyggelse. Skyskraperne ruver i været som i en amerikansk storby. Jeg hørte siden at det er yrkesskoleelevene som har stått for arkitekturen. Men ennu fins det noen gamle bygninger som står igjen til minne om fordums svunne tider. Disse bevares likesom Sjøveg I som antikkgjenstander og står der tause og bare viser frem den gamle tids vidunderverk. Den første jeg merker av disse er nyskolen. Den står der midt blant disse andre svære bygninger og føler seg kanskje som nyfødt. Tanker går med ett på gammelskolen som jeg har så mange kjære minner fra. Jeg lar kroppen følge tankene og stevner mot gammelskolen. Jeg finner den i et lite smug innimellem skyskraperne. Det står ikke adgang borbudt, så jeg går rett inn. Den har ikke forandret seg det minste, til min store forbauselse. Jeg står helt forgapt oh minnes det gamle vidunder. Den er som siste jeg så den, sist da vi danset og holdt liv der, eller satt og pratet og diskuterte ungdomslagets problemer, eller satt stille og anstrengt og hørte på en emisærs skarpe stemme. Jeg kan ikke si annet enn at jeg har tårer i øyet. Jeg folder hendene et øyeblikk og går ut, og fortsetter min vandring ut over byen.

Kommet ned på hovedgaten igjen står tre meget skarpe lys meg rett i øynene. Jeg spør meg for, og får vite at det er utelysene på Bakken, i Mellastua og Øverstua som ennu står på. De skal ikke ha vært slokket en eneste gang siden lyset ble påslått for første gang for 100 år siden. Krysset er nu blitt en pulsåre for hele stedet. Her møtes Kongen og Dronningens gate, og Nordlandsbanen. der er blitt et større forretningsstrøk. Det er Kongsbakk som har utvidet sin krambu og har en forretning til hver utsalgsvare. Og May vimser omkring og har det veldig travelt, for hun er enda helt alene.

Et stykke innover i forretningsstrøket står Arne Olsens nystartede snekkerverksted, et virkelig beundringsverdig hus på 19 etasjer. Det er et praktfult syn i skumringen. Neonlysene blinker i alskens farger rundt hele bebygningen. Den store svingdøren går inn til første etasje rundt alt i ett, for der er utstillingshallen. Det er hele 25 m. under taket som det også må være for å få plass til hele bussene som står utstilt.

Jeg snur meg og ser ned over den velkjente skråpen, som nu er blitt forvandlet til en av Norges største og fineste flyveplasser. Flyene durrer hele tiden i luften og signallysene blinker i ett kjør. Også den gamle moloen har måttet vike for teknikkens og moderniseringens kraft. Den er blitt helt forandret. Den er nesten ikke til å kjenne igjen. Jeg må nesten kalle den for en kai, hvor jeg skimter konturene av svære laste- og passasjerskip i bakgrunnen.

Jeg står helt stille av bare beundring og føler meg plutselig så forvirrende liten, mot alt dette store fantastis-

ke kunstverk. Jeg mintes den gangen da alle kjente hverandre, og snakket til hverandre uten å si verken De, Dem eller Dere. Og nu når jeg kommer igjen ser jeg bare fremmede ansikter, og bare fine folk, som går i stivahatter og flossnipp og ikke ofrer meg et blikk. Jeg putter hendene dypt ned i lomman og rusler motstrebende utover forbi Gjerdhaugen. Og med ett reiser en formektig bungalow seg opp foran meg. Den ruver faretruende høyt opp i været, og virker som en høvding blant de andre skyskraperne. Det lyser fra alle vinduene, skarpe, klare lys, som for å vise at her er det noe ekstra. Lyskastere i tusen forskjellige farver lyser fra taket, liksom for å danne toppen av dette fatamorgana. Vinduene står åpne, og jeg hører musikk og glade stemmer fra alle etasjer. Jeg glemmer min ringe person og skynder meg i retning av kolossen. Ved inngangen til alleen står hundredevis av flotte, nymoderne luksusbiler parkert. To uniformerte menn patruljerer fram og tilbake ved den store jernporten. Jeg stanser et øyeblikk og ser plutselig de tre store bokstaver i gull som står over porten: V.U.L. Jeg stirrer og stirrer, og plutselig

husker jeg det omtalsrike emnet i 1949, Viraks nye ungdomshus. Jeg lar blikket falle på bygningen igjen. Og får atter tårer i øyene. Slik blev det altså utseende, det huset som jeg skulle være med å planlegge. Motet til å møte mine venner igjen falt helt. Jeg er sikker på at ingen vil se på meg mer, eller snakke til meg, hvis jeg med ett innfinner meg midt iblant dem. Og derfor vil jeg snu og reise herifra igjen. Men så huskerr jeg den sangen jeg lærte på skolen, og som gir meg trøst. Derfor beslutter jeg å gå inn likevel, da jeg finner tonen og begynner å synge:

Løft ditt hode du raske gutt,
om et håp eller to går sundt,
blinker et nytt ut i synet,
bare du letta på trynet.
Løft ditt hode og se deg om.
Einkvan er det som roper kom.

Einkvan med veldige kjæfter hvor det er gjærende krefter.

Med dette får jeg motet jeg manglet på turen oppover alleen. Ved inngangsdøren møter jeg formannen, som tar meg med til sitt private kontor. Jeg dumper behangelig ned i en skinnstol og får høre historien om denne fenomenale festivitet. Han forteller at det er fest og dans hver kveld. Alle i det nåværende styre har hvert sitt kontor, med hver sin private sekretær, så her duger nok ikke Elsa, sier han.

Jeg blir også vist rundt omkring i hele kontoretasjen. Vi finner sekretæren bakom en haug med korrespondanse. Vi møter kassereren i bankvelvet, i stor travelhet med å telle 1000-lapper. Men mest beundringsverdig er Fremtids redaksjon, som holder til i kjelleren. Der har dem fått inn en masse prente-maskiner og andre nødvendige greier. Maskinsettere og typografer springer om enannen og har det kolossalt travelt, for bladet kommer ut hver dag klokken 6. Det er ikke nu slik som før i tiden at de skrev den selv. Nei, nu får de stoffet fra BBC og NTB. Vi mangler slett ikke stoff nu, sier formannen da vi går opp igjen. Det er nesten så at det er mindre med lesere, føyer han til da han følger meg til utgangsdøren. Han bukker dypt da han sier god natt, og framhever sitt ønske om å se meg igjen, og det lover jeg, om ikke før så til neste hundreårs skifte. Og det løftet vil jeg holde.

Stripes

Sjøveien og moloen satt i stand!

Sjøveien ned til moloen har i mange år vore akk så nedkjørt. Som to djupe grøfte, omtrent, og nesten ikke kjørandes på vått føre. For de som i 1868 målte ut denne felles veien mellom eiendomman, en 'Søvei fra Nøstene til Gaarden, 6 alner bred', må tilstanden ha vore fæl å sjå på.

Men, som en del av prosjektet med områdetiltak satte en gjeng gubba og nån spreke ungguta i gang i høst, med han Svein som bas. På nån tima med godt arbeid var veien grusa opp og restaurert til det ugjenkjennelige. Verkelig ei forbedring! Nu kan du gå der tørrskodd, uten sjøstøvla, så lett som ingen ting... Og kjøre du ned i liten bil, har du nu mulighet for å komme opp igjen, også...

Som om ikke det var nok, karan vendte blikket mot den en gang så fine Moloen som Vidrek-kallan bygde før krigen, men som grovsjøen hadde gnarva så sund i mange vintra at han nu mest ligna ei steinrøys. Der man før sprang så lett på bare bein i sommardagen, måtte man nu nærmest stelke seg forsiktig utover og kjenne etter med foten om neste stein var trygg eller om han blei å veppe deg utfør molokanten.

Totto skaffa gravemaskin, og det var en som fort fikk steinan løfta pent på plass. Ja, ikke bare de store, men alle de små rundt skjeret, de som vi plumpa ut på leira som unga, og som lenge har gjort seilingsforholdan på yttersida farlig. Det tok ikke lange stunda før Totto hadde moloen var nesten som ny. Fantastisk! Et viktig kulturminne redda for mange år.

Takk for innsatsen, dugnadsgjeng. De hadde likt den, gamlingan....

Storstilt julemesse

Lørdag 18. november var dagen da grendehuset ble fylt til den store trengsel av kjøpelystne byfolk og en brøkdel godtfolk.

Av Ingebjørg Eilertsen

Hele høsten har det hver torsdag ettermiddag vært en halv dags kvinnelig arbeidsøkt i klasserommet. Mange mil tråd til strikkepinner, heklekroker, symaskiner og håndholdte nåler. Det var omtrent bare sauen personlig som ikke var til stede, men lukta hadde vi. Ull blei bearbeidet til tøfler, hatt, tevarmer, eggvarmer, pannebånd og til og med en rosa galte.

Ingen må spørre om det ble resultater til toppkarakter. Gymnastikksalen kunne knapt romme på sine vegger alle utstillingsobjekter. Bord på bord blei sjøtt sammen til nissefar og nissemor – både liten og stor – utstilling. Fargeglade varmere til både fot og hånd med ferdig nisseansikt dekorert på håndloven. Luer med "bjelleklang" på toppen og gensere i nasjonal standard. Broderte bilder med kirke og stall, nissemor med kall, lys og tre – alt var med. Forkle så vakre med kapper og bånd, virkelig store fra midje til golv. Heklede duker med ulik fasong. Nisseansiktgrytekluter og ypperlige sådanne med strikket mønster på. Utgamle, tørka tre så vakkert dekorert med formlaga trolldeignisser i groper og skår i stammenes sår – det var helt utrolig hva hender formår.

Og sannelig var bygdemenn tilstede med sine kunster av tre. Det kom både bord og seng, i stordukkeformat. Ei tallerkenhylle og saltkar som ønskes i hver en heim, nøkkelskap og fjøler både store og små til mat, men også til å male på.

De vakreste landskap og annet pent var nydelig på storkostene over alt dekorert. Og loddsalget gikk som alt anna strykende. To helger gikk med til lefse- og flatbrødbaking. Resultatet av det gikk så fort at selv lukta av baksten forsvant. Men vaffelduften den la seg over bygda hele messedagen, og

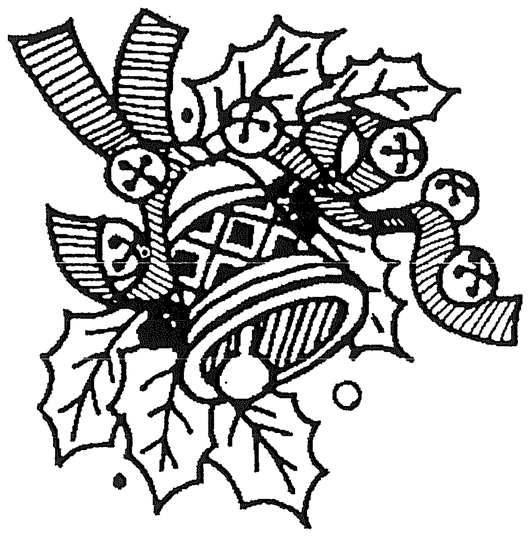

alle matkjerringan hadde stått på som før og produsert de mest velsmakende kaker. Pølsesalget hadde nok smaksgaranti, som også fungerte kjempebra.

Entusiasmen for julemessa var stor hos folket i bygda, og noen ga hele sjela nærmest døgnet rundt for saka. Til og med hyttefolk sendte sine handlagelser til denne messedagen.

Både travelhet og slit, et par nær-besvimelser og svette glemmes når sju timers julemesse gir et resultat på 47.000 i klingende kroner. Da går vi videre i førjulstida med bare smil og takker alle som gjorde sitt for denne fabelaktige opplevelsen.

Vidreks historie

I årets Årbok for Ofoten, som utgis av Ofoten museum, har Martin Indregard skrevet en artikkel med oversikt over Vidreks historie, gjennom steinalder, vikingetid, jekteskippertida, opp til dette århundret. Forfatteren legger vekt på å vise hvordan en til alle tider har utnytta og kombinert bruk av ressursene for å skaffe seg utkomme og holde liv i et samfunn. For de som vil ha 'tråden' i hvordan Vidrek har utvikla seg over århundrene, anbefales artikkelen.

Elgfest

Av Toril Hansen

Den 29.januar bestemte grunneierlaget at årets elgfest skulle avholdes. Kjøtt var skaffet til veie fra fjorårets jakt i bygda. I år har vi fått mye sne, og da trekker mye elg ned, og det lover bra for flere elgmiddager.

Komiteen som var i sving besto av Kjell Olav, Jørgen, Svein og Gunnar. Kjøttet fikk Thomas Larsen ta hånd om, og det gjorde han på en utmerket måte. Han jobber som kokk på Norlandia Hotell, og laget småsteik med nydelig viltsaus til 65 personer. Potet blei kjøpt ferdigskrella og vakuumpakka fra Alf Larsen i Håkvik, og blei kokt hjemme hos de som jobba med festen. Grønsaker blei kokt på grendehuset. Da gjestene ankom huset var gymsalen pyntet og langbordene dekket med hvite duker og pyntet med einer. Midt i en influensatid blei det litt frafall av gjester, men vi var ca. 55 personer som spiste godt og lenge. Til maten fikk vi øl eller brus etter ønske. Martin, Marius, Åge og Lars var også med på serveringa, og sørget for at alle fikk. Martin ønsket velkommen, og mente at nu hadde elgen skiftet taktikk for å overleve på veiene. De siste kollisjonene mellom elg og bil har elgen sprunget til skogs og bilene blitt tauet bort. Vi fikk også løfte om at dette måtte gjentaes som et årlig arrangement, for det er ei bra ramme for å møtes og prates.

Etter at bordene var rydda blei det servert kaffe og marsipankake til dessert. Grunneierlaget og komiteen får herved en hjertelig takk for innsatsen, og vi tar gjerne en reprise til neste år.

Denne glade klikkangrengen inviterte og var stakt medvirkende til en trivelig elgfest på Håkvik Grendehus. Det er andre gangen grunneierlaget inviterer til fest for alle som bor på Håkvik. På menyen i år var det elgsmåsteik i viltsaus med tilbehør. Kaffe og marsipankake til dessert. – Alle gledet seg til elgfesten og vi hadde det så trivelig sammen. Så alter en gang, takk skal er forrøyd gjest fra Bymunden.
(Privat foto)

Ruskenaksjon ga Ruskenkake

Ca 30 innbyggere deltok på årets ruskenaksjon. Den ivrige gjengen plukket søppel fra Storelva til Røssåsen, og som belønning ble det servert kjeks, brus, kaffe – og Fremovers Ruskenkake.

Ryddegjengen fikk kake fra Fremover for innsatsen deres under årets Ruskenaksjon

Jørgunn Johnsen 80 år

Av Arna Flønes

Den 5. januar 1921 kom ho Jørgunn te verden på Mellastuloftet på Virak. Foreldran va Gyda og Karl Ravn, og de bygde seg hus og heim på Brubakken. De fikk fem barn der Jørgunn var eldst, så kom Edvard, Karen, Gerda og Aine.

Mor Gyda var flink med hendene sine, spesielt med veving og hardangersøm. Ongan arva vel en del fra henne når det gjaldt handlag, for Jørgunn sin del kom dette til uttrykk gjennom søm og montering av bunader.

Ei attåtnæring på gården var bærplukking. Ongan plukka blåbær for salg og av og til vanka det vel noen ører som lønn for strevet, men ho Jørgunn ba i stedet om å få bunadkort. Så interessen for bunader ble vakt temmelig tidlig.

Da Jørgunn var 16 år ble det holdt matlagingskurs på Virak. Da var både Gyda og Jørgunn med. Jørgunn var da den yngste deltageren. Lilly Kongsbakk deltok forresten også på det kurset.

Første jobben var som hushjelp i Narvik, men Jørgunn fikk lungebetennelse og måtte slutte og dra hjem te Virak. Etter hvert gikk ferden til Harstad, der Jørgunn fikk jobb på et pensjonat. Mens ho jobba der tok ho et sykurs pr korrespondanse. Det var i denne perioden at Meyer kom inn i bildet. De ble kjent gjennom Jørgunns tante Julie. Meyer jobba da som kokk på en Svalbardbåt.

Jørgunn og Meyer gifta seg i 1948. De fikk to barn, Karl Johan og Gunn-Iren. Den første tida bodde de i et gammelt hus, mens Meyer bygde på nyhuset i Klatran. I begynnelsen hadde de bare to rom, men huset vokste fram etter hvert og de klarte det uten å ta opp lån.

Meyer jobba på salgslaget i Harstad. Jørgunn tok et sykurs i Sørvika og sydde alt av klær til seg selv og ongan. Men montering av bunader ble hennes hovedgeskjeft – og det holder ho Jørgunn på med den dag i dag, uten å bli lei.

Alltid blid og i godt humør, men det har nok vært mange tunge stunder underveis. Gunn-Iren døde bare 26 år gammel. Men Jørgunn og Meyer klarte seg gjennom den kneika, de hadde hverandre og var alltid i lag.

I mange år var begge med i kirkekoret i Sørvika, og i mang en konfirmasjon eller bryllup sto de to for matlaginga. Til og med da eg og Kjell-Olav holdt bryllupsfest på Virak i 1984, laga Meyer kjøttsuppa og ho Jørgunn va assisterende kjøkkensjef.

De to likte også å kjøre tur. Reisemålan va mange og de var både på Finnmarka, i Vesterålen og i Lofoten.

Meyer døde høsten 1989. Et langt og godt samliv tok slutt, de hadde vært gift i 41 år. Karl Johan som i mange år hadde jobba på revefarm, var nå flytta hjem så Jørgunn ble ikke alene. Og godt var nå det, ellers hadde det blitt tungvint å bo i Klatran. Men Karl Johan handler og kjører dit det trengs.

I de senere år har Jørgunn hatt hjemmehjelp. Den ene hofta har vært plagsom etter et brudd og har gjort sitt til at det har vært tungt å gå noe særlig. Men etter siste hofteoperasjon er dama sprek som en fole.

Når man har systue på loftet kommer det mye folk innom. Det har vel gjort sitt til at ho Jørgunn e ei populær dame i Sørvika. Kundan står enda i kø for å få bunadan montert, og ekstra travelt er det før 17. mai og konfirmasjon – sjøl om ho syr omtrent kvar en dag året rundt.

I sommer tok ho seg ferie og va 10 daga i Trondheim hos ho Gerda. Etterpå va ho ei veka i Narvik hos ho Karen. Så mye ferie har ho vel sjelden bevilga seg, men det kan man vel unne seg når man nærma seg 80 år.

På menighetshuset i Sørvika blir det stor feiring 6. januar klokka fem. Eg håpa ho Jørgunn får masse oppmerksomhet, for det har jo fortjent. Og i Sørvika veit dem å sette pris på folk.

Gratulerer med 80-årsdagen Jørgunn!

Rallarfest

Av Toril Hansen

Lørdagen etter karnevalet til ungan blei det laga til rallarfest for de voksne. Vi blei vel rundt 40 støkka denne kvelden også, med mest folk fra bygda, og noen utafra. Opplegget for disse festan er veldig greit, for alle tar med mat til koldtbord, CD-plater og det de ønsker å drikke. Forberedelsan blir jo minimale, og påmelding og inngangspenger sløyfes. Med et lotteri utpå kvelden blir det til og med overskudd på arrangementet. 'Virak Spontanteater' hadde ei framføring med Svein, Torfinn og Anne Berit. Med slegge og bor og 'dynamitt' blei gråstein sprengt, mens rallaran sang og kokka dansa.

Etter framføringa blei det mat, og den kunne nok rallaran ha misunt oss. Det blir så god og forskjellig mat på bordet, at det er vanskelig å velge. Magen blir mett lenge før øyan.
Danseføttern får fløtta på sæ så lenge en orker, for CD-spilleren trenger ingen pauser. Det var en trivelig kveld på huset vårt, så denne tradisjonen holder seg forhåpentligvis i mange år framover.

Karneval

Av Toril Hansen

Barne- og ungdomsgruppa arrangerte karneval for ungan i bygda første fredagen i Vinterfestuka. Huset blei pynta og det nødvendige blei handla inn. Mange hadde venner med seg, og alle var utkledde. Noen så svarte og nifse at en blei nesten redd. Andre var cowboyer, eller Ballangsværinger??

Det blei servert boller og kaker, kaffe, brus og pølser, og en masse godtepremier når de var med på leker. Stolleken med og uten ball, sekkeløp og ballongdans der Silje og Anne Berit holdt ut lengst. Det møtte faktisk opp 24 unger, og etter hvert blei det godt over 40 mennesker med de voksne som kom innom utover kvelden.

Idun og kjæresten kom en tur, og det samme med Ole Magnus og Svein Yngve, så det er jo bra å se at de ikke har glemt oss. Og trivelig er det å se at de stikker innom. Lene var selvfølgelig sammen med Gunn, og ho viser med hele seg at ho trives når ho er på grendehuset. Det var livat og flott stemning hele kvelden, og enkelte var nok slitne da de dro hjem.

Årets juletrefest

finner sted på Vidrek Grendehus
torsdag 28. desember kl 18.00
matfat og nissepakke medbringes
kaffe og brus serveres

Alle er hjertelig velkommen!

komiteen

Vi veit at det e vinter og ikkje rett tid – men

5 små søte kattunga

treng gode hjem å fløtte i.

Tlf. 76 95 96 20

Kirkeferd som før i tida

Av Ingebjørg Eilertsen

"Hildringstimen" er en stolthet av et skip som nå er kommet i sin vinterbolig i Kongsbakknaustet.

Som den trivelige kar Anders er, har han gitt lovnad om å gi nostalgien plass og la bygdefolket få være med på en kirkereise over til Evenes til sommeren. De eldste har jo opplevd den slags før, og det blir sikkert en trivelig gjenopplevelse.

Jeg kom over dette vakre diktet som opphavelig er fra Ballangen, men som sikkert mange oppegående lesere kjenner seg igjen i.

Vi lar fortellinger fra våre forfedre komme frem i hukommelsen og prøver å se for oss at dette er vel opplevelsene alle gjorde som besøkte kirka si – oftere kanskje – i en strabasiøs kirkeglede.

Den gamle trappa

Trappa er gammel, trappa er slitt
Steinen den kvite, forteller og sitt
Her gikk de så mange, unge og gamle.
En kirkesøndag ser jeg dem vandre
Opp og nedover trappa etter
Hverandre.
Der kommer far, stor og sterk,
Støvlene de er hans eget verk.
Mor, hun trår litt forsiktig her,
Hun minstebarnet i armen bær.
Bestefar skjelver på staven sin,
Ustø han stavrer de høye trinn.
De unge jenter, så glade i sinn,
Oppover trappa de flyr som en vind.
Den spreke gutten skal være kar,
Han trår så tungt for å ligne sin far.
Men barna, de viltre og lette
Hopper av sted, de er ikke skvetne.
"Her kan jeg bare koppe i vei,
trinna de er ikke til for meg",
sier gutten og tar i et sprang
hele trappa, det gikk godt denne gang.
Men mor, hun truer fra øverste trinn:
"Stans der gutten min,
steintrappa den må du forsiktig gå,
stille, stille, gjerne på tå.
Det skal ikke støyes på kirkested.
Husk, det skal være høytidsfred.
Vi skal alle samles i Herrens hus,
Høre Guds ord og lære hans bud".

Så blir det ei lita tid,
Bare kirkefolk rusler på vei og sti.
På vika båtene, store og små
Ligger og vaier, de er ikke få.
Grytidlig oppe de karene var
Som krysset har fjorden så tidlig på
Dag.
De ror inn til land med lauper og
Spann,
I kirkestuen inn med kjel kan du
Skjønne,
Her skal det bli kafferast i det grønne.
Det vinkes på laget at nå må
De komme,
I laupen er rulle, lefse og gomme.
Ja, de som har faret så langt en vei,
De trenger riktig å styrke seg.

Men hyss, der høres klokkenes klemt,
Og der står presten, mot kirken vendt,
I kjole og krage han skrider stillferdig.
Alle gjør seg til kirken ferdig.
Nå lyt en skynde seg skal en få plass,
Og nedover trappa blir det et ras.
Oppover mot kirken alle vil fare,
Av store og små nå stevner en skare.
Så dempes klokkenes malmtunges klang,
Det bæres hit orgeltoner og
Salmesang.
En underlig stillhet senker seg ned
Over det gamle, ærverdige kirkested.

Det er slik en deilig solskinnsdag,
Med duft fra eng, fra blomst og blad.
Fuglene blander sin stemme inn,

Med lov og takk til skaperen sin,
Ja, dette var gildt.
Tenk, være med en kirkesøndag i
bil Gammel stil –
Foruten surring og tutingav.

Få se det hele her jeg satt,
Det skyldes den gamle ærverdige
Trapp.

Anna Aagersborg

"Mainns minne"

Av Albert Olsen

Etter oppfordring sitter en her og skal forsøke å få til et lite bidrag til Austavindens julenummer, - men det går tregt. Nesten ikke brukbart. Hodet er tommere enn vanlig for brukbart stoff. Da er det godt å ha et slikt slingringsmonn å ty til i tidsangivelser. I Austavinden kommer slike diskusjonsemner sjelden frem. Som det så ofte før er skrevet, så behøver ikke slike innlegg å være noen mesterverk, noe som dette er et tydelig bevis for. Om det da kommer med.

Austavinden er etter hvert blitt et kjærkomment bindeledd, - men så sørgelig enveis. Vi heimføinga har ikke glemt dere som dro. Vi minnes dere fortsatt hver eneste en. Kanskje stadig mer etter som årene går, og tiden for ettertanke blir romsligere.

Så den spesielt fine høsten vi har hatt på Nordnorge så langt i år. Har nesten ikke sett makan, i "mainns minne". Utrorsvér og luggeføre nesten hver eneste dag. Undertegnede som har levd en del år og er bygdas eldste mannsperson, har faktisk tidligere i livet opplevd en lignende tilstand. Slik som høsten hadde vært, så blev også julaften, dette på det så mange måter minnerike året. Stort sett blå himmel, austlig i drotten, og noen grader under streken. Nede i fjæra skvulpa småbåra, som bakgrunnsmusikk til bygda, som lå der og stundet mot fred, helg og høgtid.

Gunvor ivrig Fremoverleser

Fremover hadde i mars en sak om Gunvor Nygård, som er en av deres mest trofaste lesere. – Fremover er helt nødvendig for en god dag på Virak, sier Gunvor som har stått som abonnent i snart 50 år.

– Ikke en dag uten Fremover

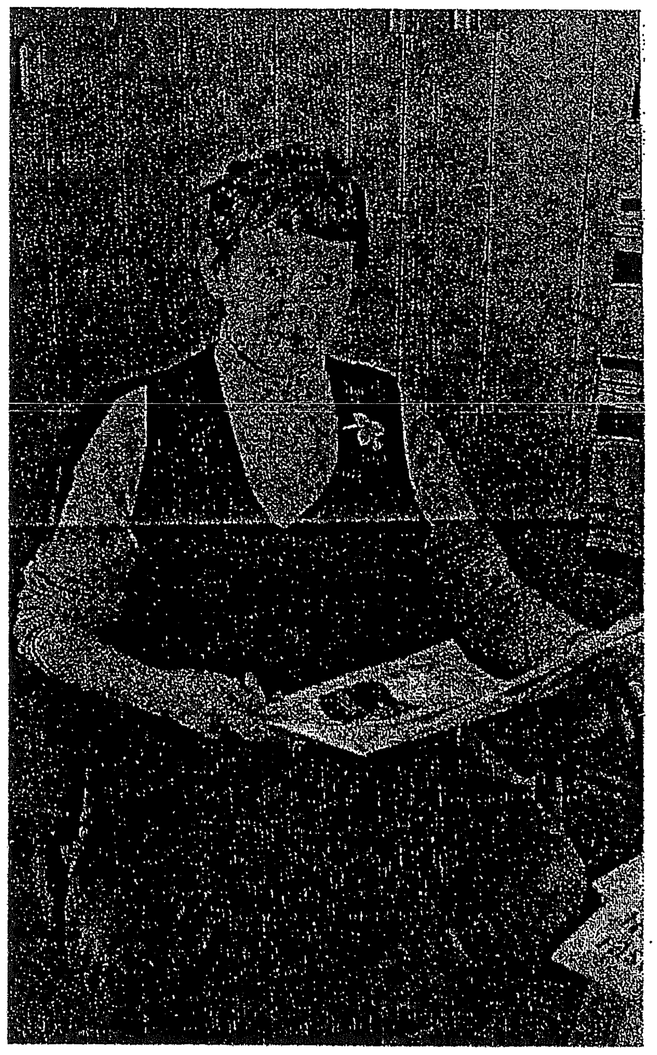

Ravn-slekten

Av Per Olav Eidissen.

Ravn-slektens stamfar i Norge, i alle fall den slekten som Virak-Ravnene stammer fra, var **Hans Rasmussen Rafn,** (1646 – 1717). Han kom fra Danmark, sansynligvis fra Holbæk på Sjælland. Omkring 1670 kom han til Harstad via Bergen. Hans Rasmussen Rafn kom i besiddelse av storgården Røkenes i Trondenes ved giftemål og fortsatte med stedets tradisjonelle funksjon som handelssted, med jektefart til bl.a. Bergen, jordbruk og fiskebruk, Hans tredje ekteskap var med Johanna Nilsdatter Hveding (1655 – 1710). De fikk 8 barn. Fire generasjoner senere finner vi:

Ravn-slektens stammor på Virak

Den første av Ravn-slekten som kom til Virak var **Ellen Leth Hartvigsdatter Ravn** (1791-1864), Født og oppvokst på gården Rambø i Ramsund. Hun ble gift med den 20 år eldre Ole Amundsen fra Hekkelstrand. De bosatte seg på Rønelv i Råna. Efter 20 års ekteskap ble hun enke i en alder av 40 år og hadde da født 9 barn. Hun giftet seg på nytt med enkemann Knud Olsen Aas (1729-1839) og flyttet med sine ni barn til Knuds gård på Virak (Mellomstua). Barn av første ekteskap med Ole Amundsen var:

- Johan Martinus Olsen	f. 23.07.1811 d. 16.08.1834	Hekkelstrand. (ugift)
- Ane Johanna Ravn Olsen	døpt 06.08.1815 d. 04.04.1860	Harstadhavn, Trondenes
- Hartvig Jentoft Olsen	døpt 17.08.1817 d. 06.04.1871	Tårstad, Evenes
- Abelone Marie Olsen	f. 05.04.1821 d. ?	Arkhangelsk, Russland
- Ole Andreas Olsen	f. 08.02.1823 d. 11.08.1916	Fjelldal, Hol i Tjeldsund
- **Hans Ravn** Olsen	f. 03.09.1825 d. 22.05.1891	Virak
- Nils Peder Olsen	f. 17.10.1827 d. 22.06.1845	Virak (ugift)
- Kirstina Marie Ravn Olsen	f. 08.05.1830 d. ?	?
- Mas Benjamin Olsen	f. 06.04.1832 d. 28.09.1887	Tromsø.

I det andre ekteskapet med Knud Olsen Aas fikk Ellen ett barn; Bartold Knudsen. f. 01.01.1837. Knud omkom på sjøen da Bartold var 2 år gammel. Ellen ble da enke for annen gang 48 år gammel. Bartold emigrerte til Amerika i 1865.

Hans Ravn Olsen (Han kalte seg bare Hans Ravn efter sin mors slekt) overtok Mellomstua efter sin stefar og giftet seg med Oline Andrea Andersdatter (1826 – 1911). Oline kom til Virak som ett-åring fra Trondheim og var oppfostret hos Johannes Thorstensen. Oline og Hans Ravns 6 barn var:

Oline og Hans Ravn

- Josefine Marie Ravn (1850-1920) g.m. John Peder Eidissen (Gjerdhaugen).
- Eline Leth Hansdatter (1853-1917) emigrerte til Amerika g.m. Edward Gulliksen (Chicago-IL)
- Berntine Elethe Ravn (1855-1936) g.m. Amund Eliassen (Røssåsen).
- Kirstine Marie Ravn (1858-1893) ugift.
- Hans Olai Ravn (1861-1937) g.m. Anne Oline Iversen (Bekkevollen).
- Edvard Johan Ravn (1864-1956) g.m. Amalie Johanna Bertelsen (Mellomstua)

Emigranter

I tidsrommet 1825 til 1930 emigrerte over 850 000 fra Norge til Amerika. Også ungdommer fra Virak følte behov for å skape seg en fremtid i det forgjettede land:

Bartold Knudsen, emigrerte første gang til Amerika i 1865. Det fortelles at han kom tilbake til Virak noen år senere for å gifte seg, men kjæresten hadde i mellomtiden funnet seg en annen. Han returnerte da til Amerika 1873 og fikk reisefølge av Eline Leth Hansdatter Ravn (20) samt Elisebeth Mosling (18) og Johan Mosling (20) fra Øverstua.

Eline Leth Hansdatter (Ravn) giftet seg i Chicago 1878 med Edward C. Gulliksen. 3 av 4 barn var i live i 1910: Charlotte Eleanor. f. 1879, Lillian (Lilly). f. 1885 og Frank Arthur. f. 1890. Eline døde av mavekreft 1917.

Kristian Lind Amundsen. f. 1880, sønn av Berntine og Amund Eliassen, Røssåsen, emigrerte til delstaten Alaska i 1908 giftet seg i Amerika med Magna Mathilde Karlsen. f. 1890 på Bjarkøy i Troms. De flyttet senere til Seattle/Tacoma i delstaten Washington på den amerikanske vestkysten. De fikk én sønn Harvey Ravn Amundsen. f. 1917 i Alaska. d. 1968 i Salt Lake County i delstaten Utha.

Magnus Wilhelm Amundsen f. 1890. Bror til Kristian. Det sies at også han emigrerte til Amerika, men f.t. er ingen detaljer kjent.

Harald Ravn. f. 1892, sønn av Anne og Hans Olai Ravn på Bekkevollen, giftet seg 1917 med Clara C. Martinsen (1885-1958) fra Oslo. De emigrerte 1920 til Amerika og bosatte seg i Chester nær storbyen Philadelphia i delstaten Pensylvania på østkysten. Harald døde 1965. Harald var utdannet maskinist og drev eget maskinverksted i mange år. Han tok navnet Raven i USA.

Oskar Jentoft Ravn. f. 1899, bror til Harald, var sjømann, emigrerte til Amerika og bosatte seg i Brooklyn, New York. Han flytte senere (antagelig efter at han ble pensjonist) til Rio Piedras, Puerto Rico. Han døde 1981. Også han tok navnet Raven i USA. Hans ektefelle var Maria Isabell Norat. d. 1995.

Andre Ravn-er på Virak

Hanna Catrine Ravn (1760-1820) Rambø i Ramsund, søster til Ellen Leth Hartvigsdatter Ravn, var gift med Peder Gabrielsen, Dragvik i Ofoten. Hun var oldemor til Andreas Normann Mikalsen (1884-1954) på Bakkan - far til Ingeborg Overvåg (1910-1972) og Hans Mikalsen (1915-1953).

PS

I tiden før begynnelsen av forrige århundre var det vanlig at barn fikk "Farsnavnet" som efternavn. "Patronymicon" som det heter på fagspråket. For eksempel ovenfor; Ole Amundsens barn fikk navnet Olsen. Det kan nevnes at Oline og Hans Ravns seks barn ble i folketellingen år 1900 navngitt som Hansdatter resp. Hansen. En ny navnelov i begynnelsen av forrige århundre gjorde slutt på denne praksis.

For ovenfor nevnte personer i Amerika har jeg en del detaljopplysninger; som for eksempel navn på kirkegård hvor de er begravet, navn på efterkommere, dødsmeldinger i lokale amerikanske aviser, dødsattester, bibliografi og andre kildeopplysninger etc. Hvis det er noen som er interessert så ta gjerne kontakt: tlf.: 67 07 12 47 eller e-post: eidis@c2i.net.

Hvis det er noen som har kjennskap til hvor Magnus Wilhelm Amundsen fra Røssåsen tok veien, så er jeg interessert.

Poe

Hilsen fra en utfløtta virakværing

Av Aina Olsen

Takk for sist! Det var koselig å dra hjem og kunne få være med på avviklinga av julebasaren den 18. november på grendehuset! Med tanke på den store innsatsen fra en ivrig 'torsdagsgjeng' var det kjekt å se pengene strømme inn. Både gamle og unge, kjente og ukjente, stakk innom for å se på alt det flotte som var lagd. Samtidig kunne de få kjøpt kaffe og kaker, og var de heldig, fikk de være med på åresalg. Som utflytta virakværing var det koselig å se så mange kjentfolk samlet. Ikke minst er det artig å se ungdommen vokse til.

Ekte tromsøværing blir jeg vel aldri, men etter fire år her oppe føler jeg bare mer og mer tilknytning til Tromsø, enn til Narvik. Meldte flytting i vinter, etter å ha overtatt leiligheta til en kollega av meg. Bor nå tvers over veien fra den hybelen jeg flytta fra. Trives godt her, med ca. 60-65 m^2 har jeg god tumleplass, og hvis ikke noe uventa skjer, flytter jeg ikke på meg med det første.

Har vært så heldig å funnet en plass som kan minne litt om hjembygda. Ho Sissel, ei jeg jobber i lag med, bor et stykke nordover på Kvaløya. Så i sommer ble det en del farting utover dit for å stagge ned største hjemlengselen. Det er sjø, fjell og vei ganske nær innpå, og husene ligger spredt. Med den klare landlige lufta er det bare å lukke øynene, og i mitt stille sinn drømme meg vekk til Virak.

Jobbmessig er ikke situasjonen særlig forandret. Rimi Stakkevollan et basen, og der er nok å gjøre. Med flere ansvarsområder på butikken blir både tid og tanker fort opptatt, så videre studering blir foreløpig ikke aktuelt.

Ellers går livet sin vante gang. Bor fortsatt alene, trives med det, selv om det til tider er mye flørting i lufta, er det ikke noe vits i å forhaste seg. En vakker dag, så kanskje... Tida ellers går med til TV-seing, sosialt samvær, turer til sentrum, og å gå ut på by'n. Gode utelivstilbud her i byen, noe for enhver smak. Prøver å få dratt hjem til familien i ny og ne. Hadde jeg hatt egen bil, hadde jeg nok kommet oftere.

Denne julen blir jeg hjemme bare noen få dager. Skal jobbe nyttårshelga. Jeg gleder meg til å dra hjem, og kanskje er jeg heldig og ser noen kjente fjes i løpet av dagene. Ønsker uansett dere alle en riktig god jul og et godt nytt år!

Sigfrid har kjøpt seg egen PC!

Sigfrid Indregard er ikke som andre 89-åringer. Hun har nemlig kjøpt seg egen datamaskin. "Datafyren" kom i hus i sommer, og etter litt ommøblering for å få plass til utstyret gikk hun straks i gang med å skrive inn dikt hun vil bevare for ettertida. Hun skriver også sine memoarer på datamaskinen.

Derimot synes hun at den nye teknologien er noe oppskrytt. Etter å ha opplevd to verdenskriger og en rekke tekniske fremskritt som bilen, telefonen, elektrisiteten og flyene – synes hun ikke at det å bruke en datamaskin er så spesielt, fortalte hun i et intervju med Fremover.

Milleniumsfeiring

Av Toril Hansen

Nyttårsaften i fjor (1999) var innledningen til det nye årtusenet. For å gjøre noe utenom det vanlige, fant Anne Berit og Asbjørn på at vi kunne gå opp til Flatforra og sende opp raketter. Idéen blei offentliggjort på juletrefesten, så alle som kunne tenke seg skogstur kunne møte på kirkegårdsveien kl. 23.

Etter det 20.århundrets siste middag med pinnekjøtt og kålrabistappe sammen med Kjell Olav og familien, dro vi av gårde med raketter, varm gløgg , saft og pepperkaker. Vi var 27 stykker med smått og stort som vandret oppover skauen med fakler som lyste opp i natta. Været var nydelig. Stjerneklart og nordlys, men med noe vind. Da vi nærmet oss 'endestasjonen' så vi bålet som guttan hadde laget. Et stort bål, og når vinden tok i sto gnistfokket til himmels.

Vi hadde utsikt over hele Ofotfjorden, så det var et flott skue. Da klokka nærma seg 24 blei det enda flottere. Raketter fra Narvik, Bjerkvik, Liland og rundt overalt spraket og smalt – og ikke minst fra skogen på Virak. Det var utrolig hvor mye fint som blei sendt til værs med smell, hyling og fresing. Ungene veiva med stjernefyrstikk og noen prøvde å få 2000 frem i lysbuen fra fyrstikkene, med noe varierende resultat. Det var stor stemning blant de fremmøtte.

Vi starta nedstigningen i ettida, og hadde ennå noen fakler igjen til returen. De som var nede i bygda syntes det var et kjempeflott skue fra svarte fjellet. Det blei en fin inngang til år 2000, så hvem vet – det blir kanskje gjentatt til neste årsskifte.

Har du gamle bilder?

Som noen av dere vet, har Vidrek grendelag og Ofoten Museum i et samarbeid ønsket gamle bilder fra Virak. Det har vært god respons, men jeg er sikker på at det fortsatt finnes en del bilder blant dere der ute. Forespørselen ble først sendt ut med x antall skriv til fjern og nær i sommer. Skulle det likevel være noen som ikke fikk eller har glemt det, så er det ikke for seint. Bildene kan gis til Vidrek grendelag eller Ofoten museum, som gave, men først og fremst låner vi dem. De blir registrert med alle opplysninger vi har og fotografert på nytt på museet. Senere blir de returnert til eier. Bildene skal helst være fra før 1975; jo eldre jo bedre.

Slik får vi vite om, og bevarer, kunnskap og historie fra bygda.
Til dere som allerede har bidratt med bilder, er det bare å si TUSEN TAKK!

Hvis noen har bilder kan de kontakte Torgunn Olsen, Virak E6 81, 8520 Ankenesstrand, telefon 76 95 96 40.

En staut gjeng kvinner fra Vidrek i mellomkrigstida. Kanskje tatt under et misjonsforeningsmøte. 1.rekke, fra v.: Jonette Amundsen (på Bakkan), Ane Ravn, ukjent, Josefine Bygd, 2. rekke: Oline Ravn, 2 ukjente, Kristine Ravn, Marie Mikalsen, ukjent. Kan noen navngi de ukjente?

Mange julehilsener fra Torgunn, på vegne av museet, grendelaget og seg selv!

Trekningslista fra julebasaren

Nr.	Gevinst	Vunnet av
1	Familiepakke m/ lester	Evy Sørås
2	Rød duk/ kopper	Anton Agersborg
3	Praktutgave av Vett og Uvett	Arna Flønes
4	Praktutgave av Vett og Uvett	Sølvi Mäntykoski
5	Selbuvotter	Anny Lundemo
6	Tova tøfler	Tomas Borvik
7	Genser/ ullvik	Karin Torgersen
8	Porselensdukke	Gudrun Bratland
9	Rund juleduk	Gøril, PPT
10	Lastebil	Tam. Furuholt
11	Nøkkelskap	Lise Mette Hammarstrøm
12	Nøkkelskap	Rigmor Karlsen
13	Nøkkelskap	Siv Eli
14	Barnegenser	Daniel Borvik
15	3 sekker ved	Steffen Overvåg
16	Hylle	Anne Berit m/fam.
17	Saltkar	Vigdis Øvereng
18	Spisebordduk	Astrid Kristiansen
19	Knivsett	Olga Olsen
20	2 lysestaker	Kristine Fosshaug
21	Sengetøysett	Dan Göran, Buvn. 22
22	Kakefat	Toril Ranheim Hansen
23	Trekk til hagemøbler	Gerd Røssås
24	10 kg. gulrot	Alf Martin Kristiansen
25	10 kg. gulrot	Kjell-Olav Ravn
26	10 kg. gulrot	Furte Kristiansen
27	Tova hatt	Elin Johansen
28	Tekanne/ varmer	Ragnhild Gundersen
29	6 glass	Mary Larsen
30	Skomakerlampe	Ingeborg Bruksås
31	Kasserolle	Marius Røssås
32	Vekkerklokke	Evy Sørås
33	Juletreteppe	Berit Olsen
34	Blomsterbord	Torstein Olsen
35	Dukke m/seng	Anja Tveten

Gevinstene er levert til vinnerne.

Hei alle Austavindens lesere!

I fjor hadde jeg en fin jul i Narvik og på Vidrek. Jeg var med og hentet juletre, og vi satte julegrøt til nissen på stabburstrappa. Nissen kom og hilste på, og de voksne rundt meg var overrasket over at jeg ikke var redd. Jeg er vel ikke redd en som gir meg gaver! Juletrefest på grendehuset fikk jeg også være med på.
I år blir det ingen snø, men kanskje nisse, og i hvert fall gaver. Jeg skal reise med mamma, pappa, bestemor, bestefar Martin og 4 onkler til Marokko.
Bare onkel Christer må være igjen i Oslo. Han og tante Elin skal få et søskenbarn til meg rett før jul. Da blir jeg fetter Anton.
I sommer hadde jeg det helt topp på Vidrek. Vi grov rundt huset på Indregard med gravemaskin. Jeg fikk hjelpe bestefar Martin. Min første fisk fikk jeg også i båten. Det var kjempegøy. Potet fikk jeg ta opp, og plukke blåbær, bade, leke med onkel Sigve's katter og mye mer. Flere uker var jeg på besøk før jeg måtte reise tilbake til Bergen.
Dere må ha en fin jul alle sammen. Selv om det blir fint i Marokko så spørs det om det er like artig som å være på Vidrek.

God jul og Godt Nytt år!

Hilsen Anton,
bestemor Monica og de andre på Indregard.

Se den flotte blå-øyne!

Medieomtale

Nå er det ikke bare Austavinden som dekker det som skjer på Virak. De pågående områdetiltakene har ført til flere artikler og reportasjer både i Fremover og Ofotens Tidende det siste året. Her følger et utvalg:

Ofotens Tidende

Mener:

Satser på seg selv

I bygda Vidrek, eller Virak for den som liker det – har befolkningen lagt bort en årelang krangel om navnet. For det er ikke hva bygda heter som er viktig, men at man får noe til sammen.

På Vidrek har man fått oppleve det som har skjedd mange steder: butikk, post og skole forsvant. Rekkefølgen er tilfeldig, men bygda står uten et eneste offentlig tilbud.

Befolkningen er heller ikke all verden. Det bor 80 sjeler på strekningen fra Skjomenbrua til kommunegrensen mot Ballangen.

Egentlig merkelig. Både for Vidrek/Virak og andre bynære bygder. Dette burde være attraktive boligområder med sin flotte natur og rimelig nærhet til byen. Det er ikke snakk om mer enn 20 minutters kjøring mellom paradiset og asfaltjungelen.

På Vidrek har folket slukket hodene sammen. Diskutert hva og hvorfor – og sett på hva de har over. Ikke uventet har det ført til en såkalt aha-opplevelse: Det står jo faggu ikke så dårlig til, om man vet å utnytte ressursene og være kreativ. Det er ingen grunn til at ikke flere skal bosette seg på Vidrek og kunne ha sitt arbeid her. Dagens IT-samfunn gjør det mulig å jobbe hjemmefra, gjerne i kombinasjon med mer tradisjonelle yrker.

Vi har sett det andre steder i landet: Folk fra storbyene ligger etter å få overta nedlagte småbruk. Det gir folk mulighet til frihet og å dyrke sine hobbyer eller starte opp med et nytt utkomme. Faktum er at nedlagte gårder er blitt en ressurs. Det har enkelte av innlandskommunene på Østlandet vist ved aktivt å gå ut for å få nye eiere. Det har snudd flyttestrømmen.

Vi har ikke telt tomme hus på Vidrek, og ikke vet vi i hvilken grad slike kan få nye eiere. Men det folk på Vidrek gjør, er så absolutt et steg i riktig retning. De satser på seg selv og bygdas ressurser. Og det skulle bare mangle at de ikke fikk penger fra fylkeskommunen til sitt spennende prosjekt.

I Skjomen har man sett noe av det samme. Der ble hovedsatsingen en golfbane som nå er viden kjent i store deler av Skandinavia.

Visst nytter det.

Ofotens Tidende

SPOR fra fortiden

Ofotens Tidende

Virak skal lev – tar tak i egne ressurser

Vil feire fiskarbonden

Virak tømt for oldsaker

Vidrek pusser støv av fiskarbonden

SKJER DET NÅ
PÅ VIRAK?
HAR VI BRUK
FOR OSS SJØL
HVER KONNE Æ
LIKE GODT HA BODD
PÅ S PRÅSNES?

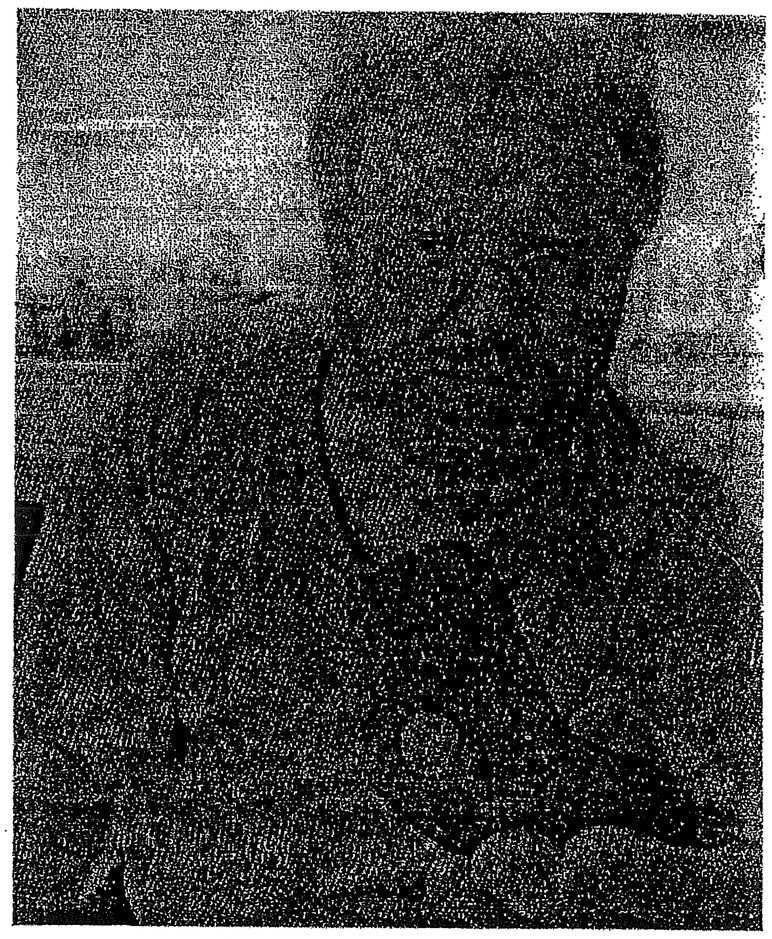

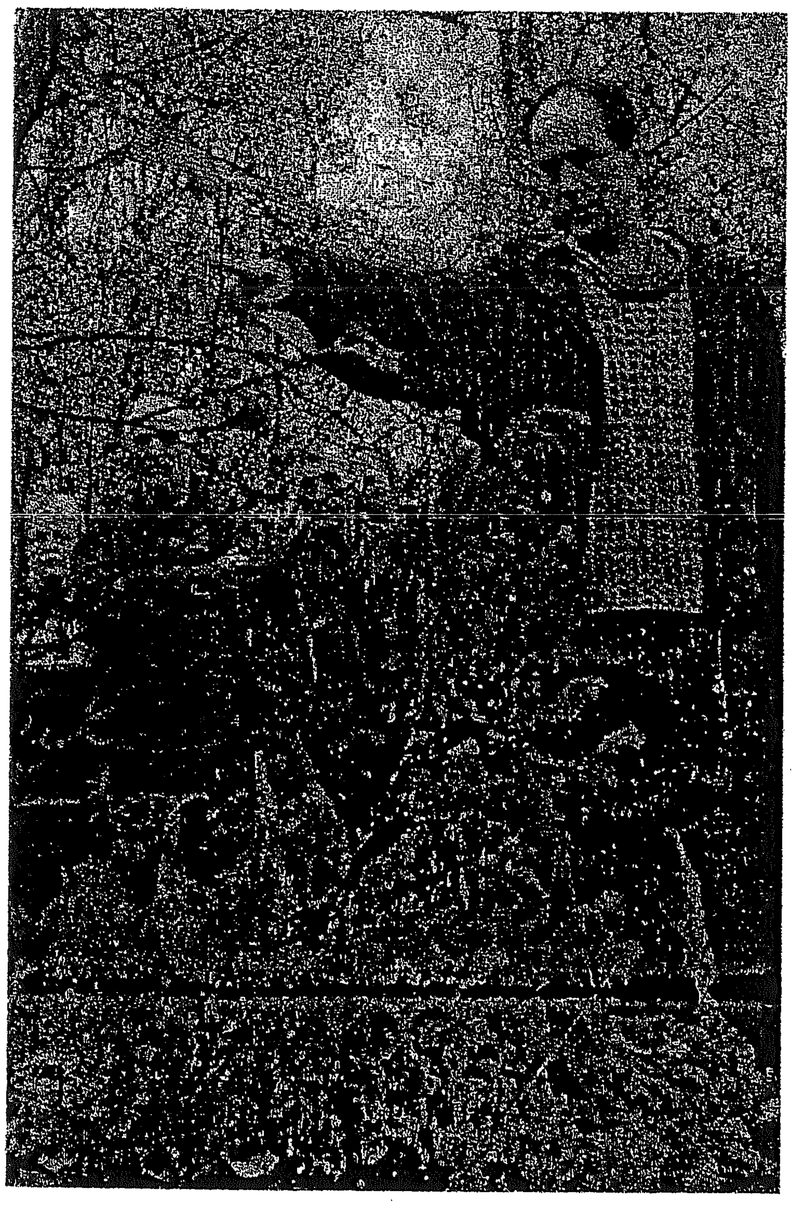

UTYSKE
EDER OG FUGLENE

Erlend og Øyvinds barneside

barn				
kikker				
fugl				
tøy - stykke				
hull				

(Hjelpeting er u og e til nr. 3)

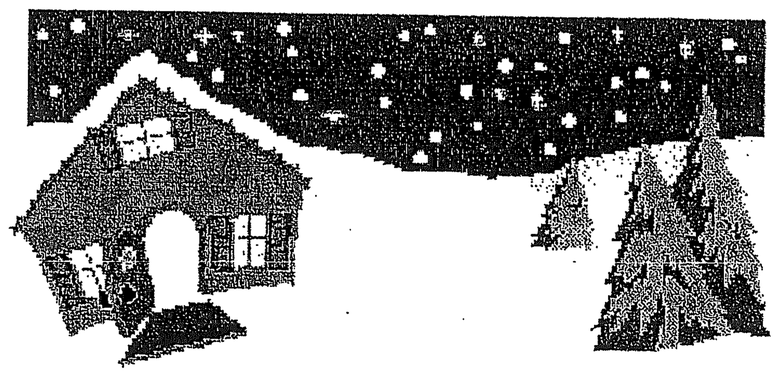

Oldefars gamle hus

Av Erlend Jensen

Min oldefar het Olav Kvamme og var gift med oldemor, som het Konstance. Hans gamle hus var firkantet med to etasjer pluss kjeller. I første var det stue, kjøkken og en veldig bratt trapp opp til andre. Det er den samme som vi har i vårt hus nå, men nå som kjellertrapp. I andre var det tre soverom. Huset het Solheim. Det var kun en vannkran i huset. Den var på kjøkkenet, der var det ikke varmt vann, bare kaldt vann.

Huset var ikke malt eller beiset, men smurt inn med tran, på taket var det tjære. Huset ble bygd i 1927 og ble revet i 1964.

En vinter bodde faren min hos oldefar og oldemor, som var hans besteforeldre. Da de skulle feire jul visste han at besteforeldrene ikke hadde juletrelys. Han ble så overaska da han sto opp på julaftens morgen at han enda husker hva bestefaren hadde gjort den natta. På juletreet var det lys av lommelyktpærer og sprengtråd. Strømmen kom fra lommelyktbatteri. Dere skjønner sikkert at oldefar ble regnet som alt-mulig-mann i bygda.

Hjelp redaksjonen!

Hjelp oss med å lage et innholdsrikt bygdeblad også til neste år! Austavinden kan dessverre ikke love ti tusen kroner for årets beste bidrag, men garanterer evig takknemlighet og en årlig utgave av et bygdeblad som er i alles interesse.

Så å si alt stoff som er relatert til Virak kan benyttes, i alle størrelser. Fra små notiser til artikler. Vi mottar også gjerne tips om ting redaksjonen kan skrive om.

Send ditt bidrag til noen i redaksjonen (se side 2) innen 1. desember 2001 – men gjerne før! Dersom du har mulighet til det, blir vi glad dersom du leverer materiellet i elektronisk form.

Tusen takk for hjelpen!

Gaveabonnement på Austavinden?

Hvorfor ikke gi Austavinden i julegave til familie og venner? Prisen er kr 30,- inkl. porto (kr 20,- for de som bor på Virak). Regningen sendes til deg, og mottakerne vil sammen med bladet få beskjed om hvem som har betalt for abonnementet deres. Fyll ut skjemaet nedenfor og send eller levér det til en av redaksjonsmedlemmene). Dersom du behøver mer plass eller ikke ønsker å klippe i bladet, tar du kopi av skjemaet eller skriver det på et annet ark.

Vi har noen få utgaver igjen av 2000-utgaven, så er du veldig rask får den nye abonnenten også årets utgave.

--------- klipp ---------- klipp---------

Ja takk, jeg ønsker å gi Austavinden i gave til følgende person:

Navn:	Gateadresse:	Postnummer/ sted:

Jeg ønsker å gi 1 års abonnement til personen ovenfor. Deretter får personen tilbud om å bli selvstendig abonnent.

Jeg ønsker å gi abonnementet i gave til personen ovenfor hvert år inntil jeg gir beskjed om noe annet.

For de som ikke allerede er abonnent selv:

Jeg ønsker å tegne et abonnement på Austavinden (fyll ut navn og adresse nedenfor).

Regningen sendes til (ditt navn og adresse):

Navn:	Gateadresse:	Postnummer/ sted:

Telefonliste for bygda

Navn	Telefon	Mobiltelefon
Bjerkelund, Alf-Harald og Randi	76 95 96 71	917 26 124 (AH)
Bjerkelund, Gerd og Kåre	76 95 96 27	
Bring, Arne og Gerd	76 95 96 35	
Dahl, Olga	76 95 96 14	
Eidissen, Anne-Berit og Gaute	76 95 96 53	958 83 423 (A)
Eidissen, Asbjørn	76 95 96 53	414 25 630/ 994 85 518/ 993 63 297
Eilertsen, Ingebjørg og Osvald	76 95 96 18	901 25 037 (I), 976 59 174 (O)
Eilertsen, Svein Yngve	76 95 96 18	917 67 715/ 414 62 039
Flønes, Arna	76 95 96 20	994 54 941
Gundersen, Hans og Ragnhild	76 95 96 55	945 08 441 (H)
Hansen, Gerd Rigmor og Rolf	76 92 71 51	
Hansen, Geir Eirik	76 96 01 19	901 95 376
Hansen, Gunnar og Toril	76 95 96 42	
Hansen, Marius	76 95 96 42	959 42 299
Hansen, Monica	76 95 96 36	970 89 487
Indregard, Martin	76 95 96 21	959 44 305
Indregard, Rønnaug	76 95 96 43	
Jensen, Trond	76 95 96 63	
Johansen, Harry	76 95 96 15	
Johansen, Lill Ann og Øystein	76 95 92 52	909 37 667 (Ø)
Kongsbakk, Jørgen og Anna	76 95 96 17	948 40 212 (J)
Kongsbakk, Lilly	76 95 96 49	
Kristiansen, Frida og Jostein	76 95 96 77	913 42 909 (F)
Larsen, Arthur og Edith	76 95 96 23	
Larsen, Gunn og Torfinn	76 95 96 32	907 26 025 (T)
Larsen, Thomas	76 95 96 32	915 61 201/ 971 42 791
Larssen, Agnar	76 95 96 31	946 40 355
Nordstrøm, Mary-Ann og Gunnar	76 95 96 84	
Nygård, Gunvor Klara	76 95 96 45	905 76 113
Olsen, Berit	76 95 96 40	
Olsen, Albert og Olga Marie Charlotte Bech	76 95 96 59	906 81 022
Olsen, Ole Magnus	76 95 96 40	977 10 965
Olsen, Torgunn	76 95 96 40	922 93 352/ 971 87 286
Olsen, Torstein og Berit	76 95 96 40	
Overvåg, John Martin og Liv	76 95 96 46	913 71 873 (JM)
Pettersen, Agnes	76 95 96 15	
Ravn, Alma	76 95 96 51	
Ravn, Anita Didriksen og Svein	76 95 96 61	957 78 318 (S)
Ravn, Børge Johnny	76 95 96 94	905 42 874
Ravn, Edmund	76 95 96 12	
Ravn, Kjell-Olav	76 95 96 20	909 97 316/ 994 61 176
Ravn, Åge Flønes	76 95 96 20	993 60 968
Rønning, Brita og Embret	76 95 96 44	907 85 535 (B)
Røssås, Gerd og Jan	76 95 96 22	975 13 070 (J)
Salberg, Sten		913 58 993
Sand, Per	76 95 96 74	
Sandvoll, Unni Gustavson	76 95 96 63	951 09 806/ 926 02 928/ 928 63 204
Solberg, Thor Ivar Morten	76 95 96 36	
Solum, Anita	76 96 01 19	
Østerman, Monica	76 95 96 21	926 84 979
Åsheim, Marit	76 96 04 04	